

YASHIL

IQTISODIYOT&TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

№3

Google Scholar

OPEN ACCESS

ULRICHSWEB[®]
GLOBAL SERIALS DIRECTORY

OpenAIRE

ROAD

НАУЧНАЯ ЭЛЕКТРОННАЯ
БИБЛИОТЕКА
LIBRARY.RU

Academic
Resource
Index
ResearchBib

ISSN
INTERNATIONAL
STANDARD
SERIAL
NUMBER
INTERNATIONAL CENTRE

CYBERLENINKA

BASE

INDEX COPERNICUS
INTERNATIONAL

Crossref

ISSN: 2992-8982

<https://yashil-iqtisodiyot-taraqqiyot.uz/>

2026

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Bosh muharrir:

Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich

Elektron nashr. 2026-yil, mart.

Bosh muharrir o'rinbosari:

Karimov Norboy G'aniyevich

Muharrir:

Qurbonov Sherzod Ismatillayevich

Tahrir hay'ati:

Salimov Oqil Umrzoqovich, O'zbekiston Fanlar akademiyasi akademigi
Abduraxmanov Kalandar Xodjayevich, O'zbekiston Fanlar akademiyasi akademigi
Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Rae Kvon Chung, Janubiy Koreya, TDIU faxriy professori, "Nobel" mukofoti laureati
Osman Mesten, Turkiya parlamenti a'zosi, Turkiya – O'zbekiston do'stlik jamiyati rahbari
Axmedov Durbek Kudratillayevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Axmedov Sayfullo Normatovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Abduraxmanova Gulnora Kalandarovna, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Kalonov Muxiddin Baxritdinovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Siddiqova Sadoqat G'afforovna, pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Xudoyqulov Sadirdin Karimovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Maxmudov Nosir, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Yuldashev Mutallib Ibragimovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Samadov Asqarjon Nishonovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, professor
Slizovskiy Dimitriy Yegorovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Axmedov Ikrom Akramovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Eshtayev Alisher Abdug'aniyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Xajiyev Baxtiyor Dushaboyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Hakimov Nazar Hakimovich, falsafa fanlari doktori (DSc), professor
Musayeva Shoirazimovna, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), professor
Ali Konak (Ali Ko'nak), iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor (Turkiya)
Cham Tat Huei, falsafa fanlari doktori (PhD), professor (Malayziya)
Foziljonov Ibrohimjon Sotvoldixoja o'g'li, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dots.
Faxridinov Zafarjon Faxridin o'g'li, O'zb. Res. Bosh prokuraturasi HIJQKD boshqarma boshlig'i
Utayev Uktam Choriyevich, Anijon viloyati prokurorining o'rinbosari
Ochilov Farkhod, O'zb. Res. Bosh prokuraturasi IJQK Departamentining Namangan viloyati boshqarmasi boshlig'i
Buzrukhonov Sarvarxon Munavvarxonovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Axmedov Javohir Jamolovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Toxirov Jaloliddin Ochil o'g'li, texnika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), katta o'qituvchi
Bobobekov Ergash Abdumalikovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), v.b. dots.
Djudi Smetana, pedagogika fanlari nomzodi, dotsent (AQSH)
Krissi Lyuis, pedagogika fanlari nomzodi, dotsent (AQSH)
Glazova Marina Viktorovna, Iqtisodiyot fanlari doktori (Moskva)
Nosirova Nargiza Jamoliddin qizi, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Sevil Piriyeva Karaman, falsafa fanlari doktori (PhD) (Turkiya)
Mirzaliyev Sanjar Makhamatjon o'g'li, TDIU ITI departamenti rahbari
Ochilov Bobur Baxtiyor o'g'li, TDIU katta o'qituvchisi
Golisheva Yelena Vyacheslavovna, Iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent.
Abdukarimova Dinara Rustamxonovna, bank-moliya akademiyasi professori, DSc., professor.
Ikramov Murod Akramovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Nazarova Ra'no Rustamovna, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Editorial board:

Salimov Okil Umrzokovich, Academician of the Academy of Sciences of Uzbekistan
Abdurakhmanov Kalandar Khodjayevich, Academician of the Academy of Sciences of Uzbekistan
Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Rae Kwon Chung, South Korea, Honorary Professor at TSUE, Nobel Prize Laureate
Osman Mesten, Member of the Turkish Parliament, Head of the Turkey–Uzbekistan Friendship Society
Akhmedov Durbek Kudratillayevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Akhmedov Sayfullo Normatovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Abdurakhmanova Gulnora Kalandarovna, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Kalonov Mukhiddin Bakhridinovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Siddikova Sadokat Gafforovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Pedagogical Sciences
Khudoykulov Sadirdin Karimovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Makhmudov Nosir, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Yuldashev Mutallib Ibragimovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Samadov Askarjon Nishonovich, Candidate of Economic Sciences, Professor
Slizovskiy Dmitriy Yegorovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Akhmedov Ikrom Akramovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Eshtayev Alisher Abduganiyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khajiyev Bakhtiyor Dushaboyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khakimov Nazar Khakimovich, Doctor of Philosophy (DSc), Professor
Musayeva Shoirazimovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Professor
Ali Konak, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor (Turkey)
Cham Tat Huei, Doctor of Philosophy (PhD), Professor (Malaysia)
Foziljonov Ibrokhimjon Sotvoldikhoja ugli, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Associate Professor
Fakhridinov Zafarjon Fakhridin ogli, Head of the DCEC under the Prosecutor General's Office of the Rep. of Uzb.
Utayev Uktam Choriyevich, Deputy Prosecutor of Anijan Region
Ochilov Farkhod, Head of the Namangan Regional Department of the Department of Internal Affairs of Rep. of Uzb.
Buzrukkhonov Sarvarkhon Munavvarkhonovich, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Akhmedov Javokhir Jamolovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences
Tokhirov Jaloliddin Ochil ugli, Doctor of Philosophy (PhD) in Technical Sciences, Senior Lecturer
Bobobekov Ergash Abdumalikovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Acting Associate Professor
Judi Smetana, Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor (USA)
Chrissy Lewis, Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor (USA)
Glazova Marina Victorovna, Doctor of Sciences in Economics (Moscow)
Nosirova Nargiza Jamoliddin kizi, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Associate Professor
Sevil Piriyea Karaman, Doctor of Philosophy (PhD) (Turkey)
Mirzaliyev Sanjar Makhamatjon ugli, Head of the Department of Scientific Research and Innovations, TSUE
Ochilov Bobur Bakhtiyor ugli, Senior lecturer at TSUI
Golisheva Yelena Vyacheslavovna, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Abdukarimova Dinara Rustamkhanovna, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Ikramov Murod Akramovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Nazarova Ra'no Rustamovna, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor

Ekspertlar kengashi:

Berkinov Bazarbay, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Po'latov Baxtiyor Alimovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Aliyev Bekdavat Aliyevich, falsafa fanlari doktori (DSc), professor
Isakov Janabay Yakubbayevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Xalikov Suyun Ravshanovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Rustamov Ilhomiddin, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Hakimov Ziyodulla Ahmadovich, iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent
Kamilova Iroda Xusniddinovna, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
G'afurov Doniyor Orifovich, pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Fayziyev Oybek Raximovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Tuxtabayev Jamshid Sharafetdinovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Xamidova Faridaxon Abdulkarim qizi, iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent
Yaxshiboyeva Laylo Abdisattorovna, katta o'qituvchi
Babayeva Zuhra Yuldashevna, mustaqil tadqiqotchi
Komilova Nilufar Karshiboyevna, Geografiya fanlari doktori, professori
Umirzoqov Ja'sur Artiqboy o'g'li, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), dotsent
Zebo Kuldasheva, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), dotsent

Board of Experts:

Berkinov Bazarbay, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Pulatov Bakhtiyor Alimovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Aliyev Bekdavat Aliyevich, Doctor of Philosophy (DSc), Professor
Isakov Janabay Yakubbayevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khalikov Suyun Ravshanovich, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Rustamov Ilhomiddin, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Khakimov Ziyodulla Akhmadovich, Doctor of Economic Sciences, Associate Professor
Kamilova Iroda Xusniddinovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics
Gafurov Doniyor Orifovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Pedagogy
Fayziyev Oybek Raximovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics, Associate Professor
Tukhtabayev Jamshid Sharafetdinovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics, Associate Professor
Khamidova Faridaxon Abdulkarimovna, Doctor of Economic Sciences, Associate Professor
Yakhshiboyeva Laylo Abdisattorovna, Senior Lecturer
Babayeva Zuhra Yuldashevna, Independent Researcher
Komilova Nilufar Karshiboyevna, Doctor of Geographical Sciences, Professor
Umirzokov Jasur Artiqboy ugli, Doctor of Economic Sciences (DSc), Associate Professor
Zebo Kuldasheva, Doctor of Economic Sciences (DSc), Associate Professor

- 08.00.01 Iqtisodiyot nazariyasi
- 08.00.02 Makroiqtisodiyot
- 08.00.03 Sanoat iqtisodiyoti
- 08.00.04 Qishloq xo'jaligi iqtisodiyoti
- 08.00.05 Xizmat ko'rsatish tarmoqlari iqtisodiyoti
- 08.00.06 Ekonometrika va statistika
- 08.00.07 Moliya, pul muomalasi va kredit
- 08.00.08 Buxgalteriya hisobi, iqtisodiy tahlil va audit
- 08.00.09 Jahon iqtisodiyoti
- 08.00.10 Demografiya. Mehnat iqtisodiyoti
- 08.00.11 Marketing
- 08.00.12 Mintaqaviy iqtisodiyot
- 08.00.13 Menejment
- 08.00.14 Iqtisodiyotda axborot tizimlari va texnologiyalari
- 08.00.15 Tadbirkorlik va kichik biznes iqtisodiyoti
- 08.00.16 Raqamli iqtisodiyot va xalqaro raqamli integratsiya
- 08.00.17 Turizm va mehmonxona faoliyati

Muassis: "Ma'rifat-print-media" MChJ

Hamkorlarimiz: Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti, O'zR Tabiat resurslari vazirligi, O'zR Bosh prokuraturasi huzuridagi IJQK departamenti.

Jurnalning ilmiyligi:

“Yashil” iqtisodiyot va taraqqiyot” jurnali

O'zbekiston Respublikasi
Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar
vazirligi huzuridagi Oliy
attestatsiya komissiyasi
rayosatining
2023-yil 1-apreldagi
336/3-sonli qarori bilan
ro'yxatdan o'tkazilgan.

MUNDARIJA

RAQAMLI IQTISODIYOTDA TADBIRKORLIK SUBYEKTLARI FAOLIYATINING IQTISODIY XAVFSIZLIGIGA TA'SIR ETUVCHI TIZIMLASHTIRILGAN TAHDIDLAR.....	40
Qodirov Tuyg'un Uzoqovich, Nabiyev Bexzod Shavkatovich	
SANOAT TARMOQLARINI RIVOJLANTIRISHDA INNOVATSIYA VA TEKNOLOGIK MODERNIZATSIYANING O'RNI	44
Boboqulov Sanjar Bahromqulovich	
YASHIRIN IQTISODIYOTNI BAHOLASHNING USLUBIYOTI VA UNING SOLIQ TIZIMIDA QO'LLANILISHI	49
To'xtabayev Oybek Odilovich	
YASHIRIN IQTISODIYOTNI QISQARTIRISHDA RAQAMLI TEKNOLOGIYALARDAN FOYDALANISH BO'YICHA ILG'OR XORIJIY TAJRIBALAR.....	56
Ismailov Bobir Salomovich	
TIJORAT BANKLARI INVESTITSIYA FAOLIYATINI RIVOJLANTIRISHNING ILMIY-NAZARIY JIHATLARI	62
Yangiboyev F.B.	
MINTAQAVIY IQTISODIY SALOHİYATDAN FOYDALANISH SAMARADORLIGINI BAHOLASH.....	68
Turayev Og'abek Kaxramonovich	
XORIJIY MAMLAKATLARDA TO'QIMACHILIK KLASSTERLARINI RIVOJLANTIRISH TAJRIBASI.....	75
Yusupova Feruza Yo'ldoshevna	
BANK XIZMATLARI SIFATINI BOSHQARISHNING INTEGRATSION VA ADAPTIV MODEL.....	83
Ibroximov Ilxomjon Shavkatjon o'g'li	
QURILISH TASHKILOTLARI FAOLIYATINING MOLİYAVIY BARQARORLIGINI EKONOMETRIK MODELLAR ASOSIDA BAHOLASH	89
Qidirniyazov Ajiniyaz Sherniyazovich	
ICHKI NAZORAT VA KORPORATIV BOSHQARUV TIZIMIDAGI XAVFLARNI BOSHQARISH	94
Islamova Nargiza Mirzaxidovna	
TURIZMNING MINTAQADA IQTISODIY RIVOJLANISHIGA TA'SIRI	104
Rasulova Muxabbat Teshabayevna, Normurodov Sarvar Norboy o'g'li	
O'ZBEKISTONDA INVESTITSİYALARNI JALB QILISH ORQALI INVESTITSION JOZIBADORLIKNI OSHIRISHNING HOZIRGI KUNDAGI HOLATI TAHLILI	111
Begamov S.X.	
RETHINKING JOB CREATION: ONTOLOGICAL AND EPISTEMOLOGICAL FOUNDATIONS OF MACROECONOMIC EMPLOYMENT ANALYSIS.....	116
Zakhidov Azizbek Rustamovich	
HUDUDIY TURIZM KLASSTERLARINI SHAKLLANTIRISH VA ULARNING IQTISODIY SAMARADORLIGINI OSHIRISH.....	125
Ro'zimova Xusnora Mirzobek qizi	
SUG'URTACHILIK VA O'ZBEKISTONDA SUG'URTA SEKTORINING HOLATI.....	129
O'runboyeva Sotima Alisher qizi	
GO'SHT VA GO'SHT MAHSULOTLARINI SANOAT USULIDA QAYTA ISHLASHDA XORIJIY MAMLAKATLAR TAJRIBALARI.....	134
Kaydarova Sitara Suranbay qizi	
KORXONALAR QIYMATINI BAHOLASH VA BOZOR BAHOSINI SHAKLLANTIRISH METODOLOGIYASI.....	139
Abduraxmanov Sherzodbek Ravshanovich	
YASHIL IQTISODIYOT: EKOLOGIK BARQARORLIK VA IQTISODIY SAMARADORLIK UYG'UNLIGI.....	145
Jamalidinova Asalxon Saliyevna	
2025-YILDA O'ZBEKISTON UCHUN ENG YAXSHI 10 TA TRANSPORT TEKNOLOGIYALARI VA INNOVATSIYALARI	151
Mamasaliyeva Mukaddas Ibadullayevna, Beketov Timur Kazakbayevich	

MAHSULOT TANNARXINI ANIQLASHNING INTEGRATSIYALASHGAN YONDASHUVLARI: AN'ANAVIY VA ZAMONAVIY TIZIMLAR QIYOSIY TAHLILI	155
Tulyaganov Abdumalik Abdiraximovich	
ИННОВАЦИОННО-ИНВЕСТИЦИОННАЯ ДЕЯТЕЛЬНОСТЬ В НАЦИОНАЛЬНОЙ ЭКОНОМИКЕ: ИНТЕРПРЕТАЦИЯ ТЕОРЕТИЧЕСКИХ ПОДХОДОВ	163
Хайдарова Ёркиной Аскар кизи	
RAQAMLI IQTISODIYOT SHAROITIDA INNOVATSION TADBIRKORLIKNI QO'LLAB-QUVVATLASHNING FISKAL VA INSTITUTSIONAL MEKANIZMLARI	170
Mamatova Nodira Mirzavaliyevna	
ЗЕЛЕНАЯ ЭКОНОМИКА И УСТОЙЧИВЫЕ ИНВЕСТИЦИИ: ФОРМИРОВАНИЕ ИНВЕСТИЦИОННОЙ МОДЕЛИ ПЕРЕХОДА ТЕПЛИЧНЫХ ХОЗЯЙСТВ ТАШКЕНТСКОЙ АГЛОМЕРАЦИИ НА СОЛНЕЧНЫЕ СИСТЕМЫ ЭНЕРГОСНАБЖЕНИЯ	178
Срождидинова Зарина Хайриддиновна, Абдувалиева Зилола Абдуллаевна	
MAMLAKATIMIZDA QISHLOQ HUDUDLARIDA XIZMATLAR SOHASINI RIVOJLANTIRISHNING AHAMIYATI	186
Yuldashova Nilufar Ziyabayevna	
RIVOJLANISHDA RAQOBAT EMAS, BALKI HAMKORLIKNING USTUVORLIGI: NAZARIY VA AMALIY TAHLIL	190
Xolmirzayev Ulug'bek Abdulazizovich	
IJTIMOY HIMOYA QAMROVINI KENGAYTIRISH MEKANIZMLARI VA "QAMRAB OLINMAGAN O'RTA QATLAM" MUAMMOSI	196
Bafoev Farrux Jo'raqulovich	
RAQAMLI TEXNOLOGIYALAR YORDAMIDA EKOLOGIK BOSHQARUVNI TAKOMILLASHTIRISH	202
Shanazarova Gulyoraxon Baxtiyarovna	
O'ZBEKISTON STARTAP EKOTIZIMIDA INVESTITSIYA JALB QILISH JARAYONINING INSTITUTSIONAL MUAMMOLARI VA ULARNI BARTARAF ETISH MEKANIZMLARI	208
Xoliqova Xurshidaxon Xayotjon qizi	
INNOVATSION IQTISODIYOTNI RIVOJLANTIRISH SHAROITIDA STARTAP EKOTIZIMINI SHAKLLANTIRISHNING NAZARIY JIHATLARI	214
Usmanov Gafurjon Shavkatovich	
QURILISHDA ISHLAB CHIQRISH VA SIFATNI BOSHQARISH TIZIMLARINING RIVOJLANISHI	220
Buriyev Xakim Toshimovich, Usmanov Ilxom Achilovich	
O'ZBEKISTONDA INVESTITSION MUHITNI TAKOMILLASHTIRISHNING STRATEGIYALARI	225
Xolov Sherali Axrorboyevich	
2010-2024-YILLARDA O'ZBEKISTONDA TO'QIMACHILIKNI INVESTITSIYALASHNING EKONOMETRIK TAHLILI	229
Ashurov Shuhratbek Quadrat o'g'li	
TIJORAT BANKLARI MOLIVAVIY XAVFSIZLIGINI TA'MINLASHNING ZAMONAVIY USULLARI	233
Sherbekova Kamola Norbekovna	
AHOLI MOLIVAVIY SAVODXONLIGI DARAJASI VA UNI BAHOLASHNING ILMIY-USLUBIY ASOSLARI	243
Abduvoxidov Akmal Abdulazizovich	
MARKAZIY BANK KURS SIYOSATI SAMARADORLIGINI OSHIRISH USULLARI	249
Saydullayev Nodirbek Narzullaevich	
O'ZBEKISTON MINTAQALARIDA BARQAROR TURIZMNI RIVOJLANTIRISH SALOHİYATI VA MUAMMOLARI	258
Raupov Shuxrat Soyibovich	
ЭКОТУРИЗМ В УЗБЕКИСТАНЕ: СОВРЕМЕННОЕ СОСТОЯНИЕ И ПЕРСПЕКТИВЫ УСТОЙЧИВОГО РАЗВИТИЯ	264
Абидова Дилфуза Игамбердиевна, Рахматуллаева Зулайхо Хасан кизи	
DIGITAL ECONOMY AND ARTIFICIAL INTELLIGENCE: BUSINESS CHANGE IN THE REGIONS	270
Abdullayev Muzaffar Abdujabbarovich	

QISHLOQ XO'JALIK MAHSULOTLARINI QAYTA ISHLASHDA IOT TEXNOLOGIYALARIDAN FOYDALANISH.....	273
Mirzaev Dilshod Artikovich	
ПРАКТИЧЕСКИЕ АСПЕКТЫ ПРИМЕНЕНИЯ МЕХАНИЗМОВ ФИНАНСИРОВАНИЯ СТАРТАП-ПРОЕКТОВ В ВУЗАХ УЗБЕКИСТАНА	279
Касимова Наргиза Сабитджановна	
YASHIL IQTISODIYOTNING NAZARIY ASOSLARI VA UNGA ILMIY YONDASHUVLAR.....	284
Ismoyilova Mahliyo Oybek qizi	
BOSHQARUVDA ZAMONAVIY YONDASHUVLAR (OLIIY TA'LIM MISOLIDA).....	289
Karieyva Gulnora Abdullayevna, Normurodov Sarvar Norboy o'g'li	
TIJORAT BANKLARIDA KORPORATIV MIJOZLARGA XIZMAT KO'RSATISHNING AMALDAGI HOLATI VA ASOSIY TENDENSIYALARI.....	295
Qurbonov Odilbek Ro'zmatovich	
O'ZBEKISTONDA SPORT FEDERATSIYALARI VA ASSOTSIATSIYALARINI SAMARALI BOSHQARISH TIZIMINI MODERNIZATSIYA QILISH YO'LLARI	302
Umed Farmonkulovich Radjabov	
XIZMAT KO'RSATISH KORXONALARI FAOLIYATI SAMARADORLIGINI OSHIRISHGA QARATILGAN IQTISODIY MEKANIZMNI TAKOMILLASHTIRISHNING USTUVOR YO'NALISHLARI VA ULARNING AMALIY AHAMIYATI	307
Mullayeva Mexrangiz Axtam qizi	
KICHIK BIZNESNI RIVOJLANTIRISHNING IQTISODIY MUAMMOLARI VA ULARNI BARTARAF ETISH YO'LLARI (NAMANGAN VILOYATI MISOLIDA)	313
Xolmirzayev Ulug'bek Abdulazizovich, Muradova Nazira Raximjanovna	
RAQAMLI MARKETING VA ONLAYN PLATFORMALAR ORQALI EKOTURISTIK MAJMUALARNI OMMALASHTIRISH TRENDI	318
Xolmatova Parvina Asliddin qizi	
O'ZBEKISTONDA SOLIQ MA'MURCHILIGI STRATEGIYASINI TAKOMILLASHTIRISH MASALALARI VA ULARNI YECHIMLAR	323
Normurzayev Umid Xolmurzayevich	
РАЗВИТИЕ ДИСТАНЦИОННОГО БАНКОВСКОГО ОБСЛУЖИВАНИЯ В ХОРЕЗМСКОЙ ОБЛАСТИ НА ОСНОВЕ ТЕХНОЛОГИЙ ИСКУССТВЕННОГО ИНТЕЛЛЕКТА КАК ФАКТОР РЕГИОНАЛЬНОГО ЭКОНОМИЧЕСКОГО РОСТА.....	327
Бахтиёров Худайберган Хамдам угли	
MAHALLIY BUDJETLARDA TRANSFERTLARGA QARAMLIK DARAJASINI BAHOLASH (XORAZM VILOYATI MISOLIDA)	335
Xudoyqulov Hamidjon Abdullayevich	
QORAQALPOG'ISTON QISHLOQ XO'JALIGIDA RESURSLARDAN SAMARALI FOYDALANISHNI BOSHQARISHNING INNOVATSION YONDASHUVLARI.....	342
Tajibaev Berdax Asqarbay uli	
XIZMAT KO'RSATISH SOHASIDA INNOVATSION JARAYONLARNI JADALLASHTIRISH MEKANIZMLARINI TAKOMILLASHTIRISH	347
Ashurova Maftuna Ortiq qizi	
STRATEGIC DIRECTIONS FOR INCREASING CAPITAL EFFICIENCY OF COMMERCIAL BANKS: DIGITALIZATION AND RISK MANAGEMENT INTEGRATION	352
Sadullaeva Mokhinur Aziz kizi	
TECHNOLOGY MANAGEMENT AND SME INTERNATIONALIZATION: A SYSTEMATIC LITERATURE REVIEW	358
Abduxafizova Madinabonu Mirabbos qizi	
TA'LIM SIFATINI BAHOLASH MEZONLARINI SHAKLLANTIRISH USULLARI.....	363
Mamadiyarov Zokir Toshtemirovich	
SMART UNIVERSITET KONSEPSIYASI ASOSIDA REYTING VA RAQOBATBARDOSHLIKNI INTEGRAL BOSHQARISH	371
Xudoyqulov Husen Ahadovich	

BUXGALTERIYA HISOBINING MILLIY VA XALQARO STANDARTLARI ASOSIDA MOLIVAVIY HISOBOT 1-SHAKLINING QIYOSIY TAHLILI	379
Shodiyev Murodjon Bakirovich	
SUG'URTA BOZORINING RAQAMLI RIVOJLANISHIDA NAZARIY QARASHLAR	384
G'oziyeva Aziza Abdusalomovna	
MINTAQAVIY IQTISODIY RIVOJLANISHDA INNOVATSION LOYIHALAR SAMARADORLIGINI BAHOLASH USULLARI	389
Xamrayev Quvvat Iskandarovich	
MAHALLIY BUDJETLAR DAROMADLARINI SHAKLLANTIRISHNING IQTISODIY AHAMIYATI	397
P.SH.Usmonov	
СРАВНИТЕЛЬНАЯ ХАРАКТЕРИСТИКА МЕТОДОВ ИНВЕСТИЦИОННОГО АНАЛИЗА ДЛЯ ОЦЕНКИ ДОХОДНОСТИ АКЦИЙ УЗБЕКСКИХ ЭМИТЕНТОВ	401
Ирмухамедова Муслима Дилшодовна	
KORXONA VA TASHKILOTLARDA INSON KAPITALIDAN SAMARALI FOYDALANISHDA KORPORATIV MADANIYAT, AXLOQIY-RUHIY VA MA'NAVIY MUHITNING O'RNI	407
Suyunov Dilmurod Xolmurodovich, Qodirov Tuyg'un Uzoqovich	
ELEKTRON PULLARNING MOHIYATI VA ULARNING MILLIY TO'LOV TIZIMIDAGI ROLI	416
Toshniyozov Sherali Kamoliddinovich	
RAQAMLI IQTISODIYOT SHAROITIDA UY XO'JALIKLARINING TADBIRKORLIK FAOLIYATINI KENGAYTIRISH	423
Eshbaeva Shahnoza Faxriddinovna	
APPLICATION OF EXTREME MODELS IN ASSESSING THE ECONOMIC POTENTIAL OF AN ENTERPRISE	428
Musayeva Shoira Azimovna	
SOLIQ MA'MURCHILIGIDA XORIJIY TAJRIBA HAMDA UNI O'ZBEKISTONDA QO'LLASH SAMARADORLIGI	435
Bozorova Ozoda Raximovna	
DAVLAT FUQAROLIK XIZMATI IMIJINI OSHIRISHDAGI MUAMMOLARNI HAL ETISHDA XORIJIY DAVLATLAR TAJRIBASI: QIYOSIY TAHLIL	439
Bekmurodov Navruz Ergashevich	
TA'LIM XIZMATLARI SOHASIDA YARATILGAN YALPI QO'SHILGAN QIYMAT DINAMIKASI VA UNI BOSHQARISH MEXANIZMLARINI TAKOMILLASHTIRISH	449
O'rinov Komiljon Kozimovich	
BARQAROR RIVOJLANISHNI TA'MINLASHNING MINTAQAVIY OMILLARI	453
Salomat Norova	
QURILISH MATERIALLARI BOZORI VA UNI RIVOJLANTIRISHNING NAZARIY ASOSLARI	459
Usubjonov Zaxriddin Vasliddin o'g'li	
O'ZBEKISTON RESPUBLIKASIDA EKSPORT OPERATSIYALARINI SUG'URTA QILISHNI RIVOJLANTIRISH	465
Xalikov R. B.	
BIZNES JARAYONLAR AUTSORSINGINI OPTIMALLASHTIRISH USULLARI TAHLILI	472
Uzaqov Ortik Shaymardanovich	
DAVLAT MOLIVAVIY BOSHQARUVI SAMARADORLIGINING IJTIMOY ADOLATGA TA'SIRINING PEFA VA CEQ METODOLOGIYALARI ORQALI TAHLILI	477
Zokirjonov Muhammadsodiq Ravshanbek o'g'li	
NODAVLAT OLIY TA'LIM MUASSASALARIDA ICHKI AUDIT XIZMATINI TASHKIL QILISHNING XORIY TAJRIBASI	485
Turmanqulov Norpo'lat Sa'dullayevich	
MINTAQADA IJTIMOY HIMOYA TIZIMINI TAKOMILLASHTIRISH ORQALI KAMBAG'ALLIKNI QISQARTIRISH	491
Saparov Ismat Chorshanbiyevich	
MINTAQANI BARQAROR RIVOJLANISHDA EKOLOGIK INNOVATSIYALARNI QO'LLAB-QUVVATLASH YO'NALISHLARI	495
Ismatov Sharofiddin Asatulloevich	

THE ESSENCE OF THE OPTIMAL COST STRATEGY	500
Sodiqov Mirakhror Abbos ugli	
TURIZMNI RIVOJLANTIRISHDA TOG'-KURORT ZONALARINI RIVOJLANTIRISHNING IQTISODIY JIHATLARI (CHORVOQ ERKIN TURISTIK ZONASI MISOLIDA)	504
Shomurodova Shahnoza G'ayratovna	
ICHKI AUDIT SIFATI VA SAMARADORLIGI TUSHUNCHALARINING IQTISODIY MAZMUNI HAMDA ULARNING O'ZARO BOG'LIQLIGI	509
Ergashev Olloyor Furqat o'g'li	
QISHLOQ XO'JALIGI KORXONALARI FAOLIYATINI SOLIQQA TORTISH VA UNI HISOBINI YURITISH.....	517
Abdullayev Abdurauf	
TIJORAT BANKLARINING RISKLARINI BAHOLASHDA ZAMONAVIY YONDASHUVLAR	522
Kudaybergenova Guzal Kuanishbayevna	
TIJORAT BANKLARIDA KORRUPSIYAVIY-KOMPLAENS MUAMMOLARI: TAHLIL VA YECHIMLAR	527
Yunusov Baxtiyor Shavkatovich	
MAISHIY XIZMAT KO'RSATISHNING SIFAT NAZORATINI HAMDA TASHKILIY-IQTISODIY MEKANIZMINI TAKOMILLASHTIRISH	532
Meliyev X.T.	
ОЦЕНКА КАЧЕСТВА СЕРВИСА И ЭФФЕКТИВНОСТИ ИСПОЛЬЗОВАНИЯ ТУРИСТИЧЕСКОГО ПОТЕНЦИАЛА БУХАРСКОЙ ОБЛАСТИ НА ОСНОВЕ СОЦИОЛОГИЧЕСКОГО ОПРОСА	541
Усманова Азиза Баходировна	
RAQAMLI BANK XIZMATLARI ORQALI MOLIVAVIY INKLYUZIVLIKNI KENGAYTIRISH.....	545
Azlarova Mushtariybegim Abror qizi	
QURILISH KORXONALARNI BOSHQARISHDA RAQAMLI TRANSFORMATSIYALARNING AHAMIYATI	550
Egamon Raxmatillo Mirolimovich, Bobobekov Davron Gafurovich	
FINANCIAL MARKET PARTICIPANTS: A CLASSIFICATION BY ROLE AND RESPONSIBILITY.....	553
Khotamkulova Madina	
ФОРМИРОВАНИЕ «ТУРИСТИЧЕСКОЙ МАХАЛЛИ» КАК ИНСТИТУЦИОНАЛЬНОГО МЕХАНИЗМА РАЗВИТИЯ ЗЕЛЁНОЙ ЭКОНОМИКИ В СФЕРЕ ГОСТЕВЫХ ДОМОВ УЗБЕКИСТАНА	559
Иргашева Нигина Салохиддиновна	
BANKLARDA KREDIT GAROVI BILAN ISHLASHNING XORIJ ILG'OR TAJRIBASI VA UNDAN O'ZBEKISTON BANKLARI AMALIYOTIDA FOYDALANISH ISTIQBOLLARI.....	567
Sh. Saidov	
MILLIY UGLEROD SAVDOSI TIZIMINI JORIY ETISH ISTIQBOLLARI VA IQTISODIY SAMARADORLIGI.....	573
Islamov Shoxzod Shuxrat o'g'li	
THE NECESSITY OF CREATING A BUSINESS ENVIRONMENT AND ITS ROLE AND SIGNIFICANCE IN THE NATIONAL ECONOMY	582
Amanov Davron Ravshan ugli	
SUV RESURLARINI BOSHQARISHDA RAQAMLASHTIRISH SAMARADORLIGI	588
Saidov Muhammadali Hakimovich, Mahammatov Hoshim, Esanbekov Diyorbek	
ТРАНСФОРМАЦИЯ БУХГАЛТЕРСКОГО УЧЁТА БАНКОВ В РЕСПУБЛИКЕ УЗБЕКИСТАН В СООТВЕТСТВИИ С МСФО И ПРИНЦИПАМИ ESG	595
Насирдинов Шарифджон Изатуллоевич	
ОЦЕНКА ЭНЕРГЕТИЧЕСКОЙ ЭФФЕКТИВНОСТИ ЭЛЕКТРОБУСА.....	600
Мухитдинов Акмал Анварович, Касимов Омил Камалович, Саидов Азамат Илхом угли	
XORIJIY TAJRIBALAR ASOSIDA DUKKAKLI DON MAHSULOTLARINI YETISHTIRISHNI DAVLAT TOMONIDAN QO'LLAB-QUVVATLASH YO'NALISHLARI (HINDISTON TAJRIBASI MISOLIDA).....	608
Mirsayd Xudaybergenov	
O'ZBEKISTON RESPUBLIKASIDA AHOLINING FAROVONLIGI VA DAROMAD MANBALARINI STATISTIK TAHLILI	612
Mamatkulov Baxtiyor Xalmuradovich	

KICHIK BIZNES SUBYEKTLARINING RAQOBATBARDOSHLIGINI RIVOJLANTIRISH VA BOSHQARUV MEXANIZMINI TAKOMILLASHTIRISH	618
Muxamedjanova Maxfuza Baxodir qizi	
MOLIYAVIY AKTIVLARINING IQTISODIY MOHIYATI, MAZMUNI HAMDA KLASSIFIKATSIYASI.....	627
Odiljonova Oybachin Fayzullo qizi	
XALQARO MOLIYA INSTITUTLARI ORQALI MAMLAKATIMIZ LOYIHALARINI AMALGA OSHIRISH TARTIBI TAHLILI.....	631
Rasulova Dilfuza Valiyevna	
HUDUDNI BARQAROR RIVOJLANTIRISHDA IQTISODIY SALOHİYATNING O'RNİ	636
Avazbek Xalbekov	
O'ZBEKISTON RESPUBLIKASIDA SABZAVOTCHILIK TARMOG'INING RIVOJLANISH ISTIQBOLLARI.....	642
Sobir Xasanov	
IMPACT OF REGIONAL INFRASTRUCTURE AND NATURAL RESOURCE UTILIZATION ON THE DEVELOPMENT OF ECOLOGICAL TOURISM (A DISTRICT-LEVEL ANALYSIS OF THE SAMARKAND REGION, UZBEKISTAN)	650
Toyirova Shohista Bobobekovna	
INNOVASION IQTISODIYOT SHAROITIDA OLIY TA'LIM TIZIMINI RIVOJLANTIRISHNING IJTIMOIIY-IQTISODIY OMILLARI	657
Talapova Nargiza Baxriddinovna	
BOZOR BEQARORLIGI SHAROITIDA BANK OBRO'SINI STRATEGIK RESURS SIFATIDA BARQARORLIGINI OSHIRISHNING NAZARIY ASOSLARI.....	661
Yuldasheva Kamola Qosimjonovna, Ziyaeva Muhtasar Mansurdjanovna	
O'ZBEKISTONDA DAVLAT PENSIYA TIZIMINING MOLIYAVIY BARQARORLIGINI TA'MINLASH MASALALARI	667
Pardayev Farrux Muzaffarovich	
RAQAMLI TRANSFORMASIYA SHAROITIDA MENEJERLARNING RAQAMLI KOMPETENSIYALARINI RIVOJLANTIRISH.....	671
Sharipova Zulfiya Shokirjonovna	
FUQAROLAR ISHTIROKIGA ASOSLANGAN TASHABBUSLI BUDJETLASHTIRISH TIZIMI VA UNING IJTIMOIIY-IQTISODIY AHAMIYATI	677
Shukurova Parizod, Soatova Nodira Boboxonovna	
O'ZBEKISTON QISHLOQ HUDUDLARINING BARQAROR RIVOJLANISH YO'NALISHLARIDA QISHLOQ TURIZMI VA EKOTURIZM – ASOSIY USTUVOR YO'NALISHLARI	682
Abduraxmanova Aqida Fayzulla qizi	
KORXONALARDA MOLIYAVIY HISOBOTLARNING SHAFFOFLIGINI TA'MINLASHDA BUXGALTERIYA HISOBINING ROLI.....	691
Alimbay Shamshetov	
BARQAROR IQTISODIY RIVOJLANISHDA YASHIL INVESTITSİYALARINING MOLIYAVIY MEXANIZMLARI	694
Saula Ibragimova	
ANALYSIS OF THE STATE OF ELECTRICITY GENERATION BY WIND POWER PLANTS.....	698
Saidov Mash'al Samadovich	
TRANSFORMING TOURISM EDUCATION IN UZBEKISTAN: AN INSTITUTIONAL ANALYSIS OF PERSONNEL TRAINING SYSTEMS.....	706
Abdullakhujaev Abdukodirkhuja, Ochilova Hilola Farmonovna	
RAQAMLI TEXNOLOGIYALAR ASOSIDA MOLIYAVIY HISOBOTLAR AUDITINI TAKOMILLASHTIRISH.....	713
Elomonov Dadaxon Ozodullayevich	
MAHALLIY BOSHQARUVDA YETAKCHILIK KONSEPSIYASI ORQALI FAOLIYAT SAMARADORLIGINI OSHIRISH (FARG'ONA VILOYATI MISOLIDA)	718
Siddikov Abdusalom Abdumalikovich	

NEW ECONOMIC PHENOMENA: FINANCING CONSUMPTION AND SAVINGS IN THE TRANSITION TO AN EXPECTATION ECONOMY	724
Isomov Bekmurod Sayfiddinovich	
XIZMAT KO'TSATISH SOHASIDA KICHIK BIZNES VA XUSUSIY TADBIRKORLIK YO'NALISHIDA INSTITUTSIONAL O'ZGARISHLARNI AMALGA OSHIRISHNING OBYEKTIV ZARURIYATI	730
Sh.A.Sultonov	
MINTAQALARNING INVESTITSION SALOHİYATINI BAHOLASHNING ZAMONAVIY METODOLOGIK YONDASHUVLARI VA ULARNING IJTIMOİY-IQTISODIY RIVOJLANISHGA TA'SIRI	737
Qobilov Anvar Eshpo'latovich	
KICHIK VA O'RTA BIZNESNI QO'LLAB-QUVVATLASH INFRATUZILMASINI RIVOJLANTIRISH	741
Madraimova Marxamat Raximberganovna	
ЗАРУБЕЖНЫЙ ОПЫТ ЭФФЕКТИВНОГО ИСПОЛЬЗОВАНИЯ ТУРИСТСКО-РЕКРЕАЦИОННОГО ПОТЕНЦИАЛА РЕГИОНА	748
Усманова Зумрад Исламовна	
TITLE: PUBLIC-PRIVATE PARTNERSHIP AS A MECHANISM FOR SUSTAINABLE DEVELOPMENT OF THE TOURISM SECTOR IN UZBEKISTAN	753
Suxrobbek M. Salayev	
XORAZM VILOYATI TASHQI IQTISODIY FAOLIYATIDAGI TARKIBIY O'ZGARISHLARNI BAHOLASH VA UNI OPTIMALLASHTIRISH ISTIQBOLLARI	761
Urunov Farrux Shanazarovich	
O'ZBEKISTONDA DAVLAT AUDITI TIZIMINING STRATEGIK TRANSFORMATSIYASI: INSTITUTSIONAL ISLOHOTLAR VA RAQAMLI MONITORINGNING STRATEGIK AHAMIYATI	765
Turabov Baxodir To'xtamishovich	
TURIZM SOHASIDA BANDLIKNING 2025-2030-YILLARDAGI PROGNOZ PARAMETRLARI	770
N.I. Shermamatova	
BO'SH TURGAN DAVLAT KO'CHMAS MULK OBYEKTLARIDAN SAMARALI FOYDALANISHNI TASHKIL ETISHNING AHAMIYATLI JIHATLARI (O'ZBEKISTON MISOLIDA)	776
Sanjarov Zuxriddin Dilshod o'g'li, Astonaqulov Muzaffar Muxsin o'g'li	
TIJORAT BANKLARINING RESURS BAZASI BARQARORLIGINI TAVSIFLOVCHI KO'RSATKICHLAR	781
Bolibekov Shahboz Baxodir o'g'li	
MOLIYA-KREDIT JARAYONLARI: INVESTITSION FAOLLIKNI TA'MINLASH MEKANIZMI SIFATIDA	787
Madaminov In'omjon Ozodovich	
YASHIL IQTISODIYOTDA RESURLARDAN SAMARALI FOYDALANISHNING NAZARIY ASOSLARINI TAKOMILLASHTIRISH MEKANIZMLARI	792
Karimov Islombek Bekpo'lat o'g'li	
OLIY TA'LIMDA ILMIY TADQIQOTLAR VA ISHLAB CHIQRISH INTEGRATSIYASI SAMARADORLIGI	798
Uzaydullayev Sherzod Shukurullayevich	
XUSUSIY MAKTABLARNING BOSHQARUV TIZIMINI QAROR QABUL TIZIMLARI VA O'RGANUVCHI ANALITIKASI YORDAMIDA YANGILASHNING YO'LLARI	802
Esanova Shohida	
MOLIYA BOZORIDA TIJORAT BANKLARI RAQOBATBARDOSHLIGINI OSHIRISHDA ISLOMIY MOLIYA INSTRUMENTLARIDAN FOYDALANISH MEKANIZMLARINI TAKOMILLASHTIRISH	812
Abduraxmanova Matluba Maxamadaminovna	
KORXONALARDA KREDITOR QARZDORLIKNI BARTARAF ETISH YO'LLARI	819
Mirzaev Ozod Furkatovich	
ЛЕКСИЧЕСКАЯ КОМПЕТЕНЦИЯ КАК КЛЮЧЕВОЙ КОМПОНЕНТ ПРОДУКТИВНОЙ ПИСЬМЕННОЙ РЕЧИ	824
Киличева Феруза Бешимовна	
MODERN MECHANISMS FOR MONITORING REGIONAL DEVELOPMENT IN THE CONTEXT OF DIGITAL ECONOMY	828
Karimova Shirin Zokhid qizi	

АЛЬТЕРНАТИВНЫЕ МЕТОДЫ КРЕДИТНОГО СКОРИНГА ДЛЯ НАСЕЛЕНИЯ БЕЗ БАНКОВСКОЙ ИСТОРИИ В УЗБЕКИСТАНЕ	833
Шухратова Мадинабону Икром кизи	
SHAHAR EKOLOGIYASI: SHAHAR EKOTIZIMLARI VA BARQAROR RIVOJLANISH	841
Erkiniva Mukarram Olimjon qizi	
CHAKANA SAVDO XIZMATLARINI KO'RSATUVCHI KORXONALARDA SAMARADORLIKNI OSHIRISHNING XORIJIY MAMLAKATLAR TAJRIBASI	845
Abdug'aniyev Oybek Akmaljon o'g'li	
KUZATUV KENGASHI XUSUSIYATLARINING KORPORATIV BOSHQARUV SAMARADORLIGIGA TA'SIRI: NAZARIY VA KONSEPTUAL YONDASHUV	850
Jumayeva Go'zal Sherxon qizi	
EKONOMETRIK MODELLASHTIRISH NATIJALARI NODAVLAT NOTIJORAT TASHKILOTLARI FAOLIYATINI BOSHQARISHDA MUHIM AMALIY AHAMIYAT	854
Sattorov Firdavs Ziyodullayevich	
RAQAMLI TEXNOLOGIYALAR ASOSIDA KICHIK BIZNES VA TADBIRKORLIKNI RIVOJLANTIRISHDA TIJORAT BANKLARINING O'RNI	858
Abduholikov Kamoldin Mahammadjonovich	
SANOAT KORXONALARINING HUDUDLAR KESIMIDAGI RIVOJLANISH TENDENSIYALARINI STATISTIK TAHLIL QILISH	862
Muydinov Xusniddin Nuriddin o'g'li	
O'ZBEKISTONDA XIZMATLAR EKSPORTINI RIVOJLANTIRISHNING EKOLOGIK JIHATLARI	867
Qodirjonov Adxamjon Muxtorjon o'g'li	
INKLYUZIV TA'LIMNI MOLIALASHTIRISHNING XALQARO MODELLARI VA ULARNING SAMARADORLIGI	872
Muxamedjanova Dilshodxon Muzaffarovna	
SANOAT KORXONALARIDA "YASHIL" TRANSFORMATSIYA JARAYONINING XUSUSIYATLARI	877
Ismatulloeva Madinabonu Fozil qizi	
TO'QIMACHILIK SANOATI MAHSULOTLARINING RAQOBATBARDOSHLIGINI TA'MINLASH	884
Kadirova L.G.	
MAIN DIRECTIONS FOR DEVELOPING SOCIAL ENTREPRENEURSHIP IN THE REGION	887
Nasretdinova Farangis Odilovna	
THE IMPORTANCE OF MARKETING COMMUNICATIONS IN THE SERVICES SECTOR	895
Mamatkulova Shoira Djalolovna	
AHOLI DAROMADLARINI OSHIRISH — ICHKI TALABNI RAG'BATLANTIRISH VA KAMBAG'ALLIKNI QISQARTIRISH OMILI	900
Mustafoev G'olib Sultonmurodovich, Abruyev Abdumalik Oynazarovich	
BIZNES JARAYONLARINI MODELLASHTIRISH VA ULARNI QO'LLASHNING NAZARIY-USLUBIY ASOSLARI	906
Qarshiyeva Moxinur Olim qizi	
KORXONADA RAQAMLI IQTISODIYOTNI JORIY ETISHNING IQTISODIY AHAMIYATI	911
Salimova Husniya Rustamovna	
RAQAMLI TRANSFORMATSIYA SHAROITIDA XIZMAT KO'RSATISH KORXONALARIDA BOSHQARUV SAMARADORLIGINI OSHIRISHNING USTUVOR YO'NALISHLARI: BUXORO VILOYATI MISOLIDA	918
Zayavitdinova Nafisa Muxammadovna	
XALQARO MOLIYA INSTITUTLARI MOLIYAVIY MAHSULOTLARI VA ULARNING O'ZBEKISTON IQTISODIY RIVOJLANISHIDAGI ROLI	926
Rasulova Dilfuza Valiyevna	
O'ZBEKISTON IQTISODIYOTIDA IQTISODIY O'SISH VA MEHNAT BOZORI KO'RSATKICHLARINING DINAMIKASI	932
Qodirov Asliddinxo'ja Mahammadjon o'g'li	
FOYDALANUVCHI SADOQATINI SHAKLLANTIRISHNING MARKETING VA NEYROMARKETING MEXANIZMI SIFATIDA GEYMIKATSIYA ELEMENTLARINI QO'LLASH: DODO PIZZA MOBIL ILOVASI MISOLIDA EMPIRIK TAHLIL	937
Yuldashev Jamshid Abrarovich, Daminova Nilufar Bahrom qizi	

KORXONADA XODIMLARNI BOSHQARISHNING TASHKILIY MEXANIZMLARINI SHAKLLANTIRISH	945
Sadriddinova Sevinchxon Sadriddin qizi	
TIKUV-TRIKOTAJ KORXONALARIDA XODIMLAR MOTIVATSIYASI VA MEHNAT UNUMDORLIGINI OSHIRISH YO'LLARI.....	948
Murodova Zilola Asatulla qizi	
KUZATILMAYDIGAN IQTISODIYOT TUSHUNCHASI, SHAKLLARI, TURLARI VA YUZAGA KELISH OMILLARI.....	952
Abdullayev Shavkat Nasriddinovich	
NODAVLAT OLIY TA'LIM TASHKILOTLARIDA XARAJATLAR SMETASI VA SHTATLAR JADVALINI SHAKLLANTIRISHNING O'ZIGA XOS XUSUSIYATLARI	959
Yaqubova Nodira Olim qizi	
РАЗВИТИЕ, РИСКИ, ОБЕСПЕЧЕНИЕ УСТОЙЧИВОСТИ ТУРИСТИЧЕСКОЙ ОТРАСЛИ УЗБЕКИСТАНА В СОВРЕМЕННЫХ УСЛОВИЯХ.....	964
Бабаджанова Лола Шопулатовна, Срождиддинова Зарина Хайриддиновна	
KOMPANIYALARNING FOND BOZORIDAGI ISHTIROKINI RAG'BATLANTIRISH AHAMIYATI.....	970
Mamataliyev Bobur Saidnazar o'g'li	
GLOBALLASHUV SHAROITIDA INTELLEKTUAL TA'MINOT ZANJIRI TEXNOLOGIYALARINING XALQARO TADBIRKORLIKDAGI O'RNI	977
Xudayberdiyev Otabek Absalomovich	
HUDUD IQTISODIYOTINI RIVOJLANTIRISHDA MAHALLIY DAVLAT HOKIMIYATI ORGANLARINING INSTITUSIONAL SALOHİYATI: NAZARIY TALQIN VA YAPONIYA, GERMANIYA, XITOIY TAJRIBASI	983
Bekchanov Davron Masharipovich	
O'ZBEKISTONDA AHOLI BANDLIGINI OSHIRISH VA MEHNAT FAOLIYATI UNUMDORLIGINING IQTISODIY YUKSALISHDAGI O'RNI.....	988
Anvarova Lobarxon	
TURIZM SOHASIDA HAYOT SUG'URTASI TIZIMINING IQTISODIY-HUQUQIY ASOSLARI VA RIVOJLANISH ISTIQBOLLARI: XALQARO TAJRIBA VA MILLIY AMALIYOT	992
J.Kamalova	
MADANIYAT SOHASI MUASSASALARINI AUDITDAN O'TKAZISHNING XORIJIY MAMLAKATLAR TAJRIBASI	999
Annayev Abdurasul Abdurashidovich	
RAQAMLI IQTISODIYOT SHAROITIDA ALOQA XIZMATLARINI RIVOJLANTIRISHNING DAVLAT TOMONIDAN TARTIBGA SOLISH ASOSIY YO'NALISHLARI.....	1004
Nazarov Sanjar Nasridinovich	
KORXONALARDA MARKETING MEXANIZMINI TAKOMILLASHTIRISHNING IQTISODIY MOHIYATI VA AHAMIYATI (BUXORO VILOYATI KORXONALARI MISOLIDA).....	1009
Sirojov Oxunjon Odil o'g'li	
YASHIL IQTISODIYOT SHAROITIDA ISH BILAN BANDLIKNI RIVOJLANTIRISHNING INSTITUSIONAL VA IQTISODIY MEXANIZMLARI	1015
Bobojonov To'liqinbek Maxmud o'g'li	
ERKIN IQTISODIY ZONALAR UCHUN RAQAMLI BOSHQARUV VA INVESTITSIIYA MONITORINGINING MUALLIFLIK MODELII	1020
Abdiyev Alimardon Chorshanbiyevich, Shamsiyeva Ruxsora Nasirovna	
IQTISODIY BARQARORLIKNI TA'MINLASHDA BUXGALTERIYA VA RAQAMLI TEXNOLOGIYALARNING O'RNI	1025
Kunduzova Kumrixon Ibragimovna, Jo'rayev Asadbek Anvarjon o'g'li	
СОВЕРШЕНСТВОВАНИЕ ИНСТИТУЦИОНАЛЬНОЙ СРЕДЫ ДЛЯ РАЗВИТИЯ МАЛОГО БИЗНЕСА И ЧАСТНОГО ПРЕДПРИНИМАТЕЛЬСТВА В УЗБЕКИСТАНЕ	1031
Камилова Наргиза Абдукажоровна	
THE ADDITIONALITY GAP: EVALUATING THE SYNERGY BETWEEN GREEN FINANCE AND MACROECONOMIC STABILITY IN EMERGING ECONOMIES	1036
Ataxanov Umidbek Olimovich	

AHOLINI IJTIMOIIY HIMOYA QILISH TIZIMIDA SUN'IIY INTELLEKT: O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI MISOLIDA JORIY ETISH IMKONIYATLARI VA XIZMATLAR SIFATINI OSHIRISH MASALALARI	1042
Xidirbayev Baxrom Baxtiyarovich	
OROL BO'YI MINTAQASIDA IQLIM O'ZGARISHINING IJTIMOIIY-IQTISODIIY OQIBATLARI VA ZAIF AHOLI QATLAMLARIGA TA'SIRI	1047
Madenova Elmira Nzamatdinovna	
УЛУЧШЕНИЕ УПРАВЛЕНИЯ ФИНАНСОВЫМИ РИСКАМИ ЧЕРЕЗ ЦИФРОВИЗАЦИЮ В ПРОМЫШЛЕННЫХ ПРЕДПРИЯТИЯХ: СИСТЕМАТИЧЕСКИЙ ОБЗОР	1052
Эргашев Мухиббек Аслам угли	
YASHIL IQTISODIYOT SHAROITIDA KIMYO SANOATI KORXONALARINING RAQOBATBARDOSHLIGINI OSHIRISH.....	1057
Xaydarova Kamola Axinjanovna, Umaraliyev Asliddin Faxriddin o'g'li	
BARQAROR IQTISODIIY O'SISHNI TA'MINLASHDA "YASHIL" LIZINGNI JORIY ETISH IMKONIYATLARI	1062
Latipova Shaxnoza Maxmudovna	
ПРЕФЕРЕНЦИИ И РИСКИ УЗБЕКИСТАНА ОТ ИНИЦИАТИВЫ «ОДИН ПОЯС, ОДИН ПУТЬ»	1067
Wang Jianhong, Наров Улугбек Ирискулович	
DAVLATNING IQTISODIIY SIYOSATINI TAKOMILLASHTIRISHDA XALQARO TAJRIBALARDAN FOYDALANISH.....	1071
Karimov Ulug'bek Mirzajon o'g'li	
TA'LIM TIZIMIDA RAQAMLI TRANSFORMATSIYA JARAYONLARI	1075
Quralov Nurxissa Iles o'g'li	
TURIZM SOHASIDA TRANSPORT XIZMATLARINI RIVOJLANTIRISHNING TASHKILIIY-IQTISODIIY MEKANIZMI.....	1082
Haydarov Jasur Baxodir o'g'li	
O'ZBEKISTONDA AUDITORLIK FAOLIYATINING ISTIQBOLLARI	1087
Mamatov Xabibulla Mamatovich	
O'ZBEKISTON ZIYORAT TURIZMI BRENDINI SHAKLLANTIRISHDA MUQADDAS QADAMJOLARNING MARKETING SALOHIIYATI	1091
Turayev Ziyadulla Norsoatovich	
ASOSIIY KAPITALGA YO'NALTIRILGAN INVESTISIYALARNI MOLIIYALASHTIRISH MANBALARINI TAKOMILLASHTIRISH	1095
Xoshimov Sobir Murtazayevich	
KREATIV IQTISODIYOTNING TARKIBI, TASNIFI VA RIVOJLANTIRISH OMILLARI.....	1103
Daminova Madinaxon Bahromjon qizi	
TURIZM TURLARINI DIVERSIFIKATSIYALASHDA ZAMONAVIIY TENDENSIYALAR VA INNOVATSION YONDASHUVLAR.....	1110
Saidova Dilfuza Abdufattohovna	
O'ZBEKISTONDA OBLIGATSIYALAR BOZORINING RIVOJLANISHI VA UNING IQTISODIIY AHAMIIYATI	1117
Muxammedova Zarina Murodovna	
SUG'ORILADIGAN YERLARNING EKOLOGIK HOLATINI YAXSHILASHNING IQTISODIIY MEKANIZMINI TAKOMILLASHTIRISHDA JAHON TAJRIBALARI	1121
Sultonov Xudoyshekur G'ayratovich	
IQTISODIIY RESURLARDAN SAMARALI FOYDALANISH BO'YICHA ILG'OR XORIJ TAJRIBASI.....	1126
Xaydarov Ravshan Xikmatullaevich	
ВЛИЯНИЕ ТОРГОВОГО БАЛАНСА УЗБЕКИСТАНА И КИТАЯ НА РАЗЛИЧНЫЕ ОТРАСЛИ.....	1131
He Xiaogu, Уркинбаев Т. А.	
РОЛЬ ПРЯМЫХ ИНОСТРАННЫХ ИНВЕСТИЦИЙ В РЕФОРМИРОВАНИИ ЭКОНОМИК СТРАН ПЕРЕХОДНОГО ТИПА	1135
Qian Xuanhong, Наров Улугбек Ирискулович	
"YASHIRIN IQTISODIYOT"NING ULUSHINI QISQARTIRISHDA AUDITNING O'RNI	1140
Qo'shmatov Otaxon Qurbonaliyevich	

TRANSFERRING PORT MULTIMODAL COORDINATION CAPABILITIES ACROSS INSTITUTIONAL CONTEXTS: LOCALIZATION MECHANISMS IN THE CHINA-UZBEKISTAN LOGISTICS CORRIDOR.....	1146
Mu Zhendi	
TURIZM XIZMATLARINING SIFATINI OSHIRISH ORQALI MEHMONDO'STLIK INDUSTRIYASINI RIVOJLANTIRISH.....	1156
Z.T. Bakayev	
ESG-ПРИНЦИПЫ В СТРОИТЕЛЬСТВЕ УЗБЕКИСТАНА: ОТ ПЕРВЫХ ИНИЦИАТИВ К ФОРМИРОВАНИЮ УСТОЙЧИВОЙ МОДЕЛИ ОТРАСЛИ.....	1161
Аблаева Валентина Борисовна	
KAMBAG'ALLIK DARAJASINI PASAYTIRISHDA ISHLAB CHIQRISH FAOLIYATINI KENGAYTIRISHNING O'RNI.....	1169
Saparov Murod Irgashovich	
O'ZBEKISTONDA YASHIL IQTISODIYOTGA O'TISH VA IQTISODIY O'SISH O'RTASIDAGI BOG'LIQLIK: EKONOMETRIK TAHLIL.....	1173
Qo'ziboyev Behzod Hamidovich	
"2025-YIL YAKUNI BO'YICHA O'ZBEKISTONDA INFLYATSIYA OMILLARI: IMF VA MARKAZIY BANK MA'LUMOTLARI TAHLILI".....	1177
Ergashev E'zozbek Umirzakovich, Vaxabov A.V.	
KORXONANING IQTISODIY XAVFSIZLIGINI TA'MINLASHDA RAQOBAT RAZVEDKASIDAN FOYDALANISHNING XORIJIY MAMLAKATLAR TAJRIBASI.....	1183
Tursunxo'jayev Sardor Jamoliddin o'g'li	
O'ZBEKISTON HUDUDLARIDA AHOLI MIGRATSIYASI TAHLILI (2010-2024 YILLAR).....	1188
Hojiyev Tal'at Toshpo'latovich	
ВОПРОСЫ ПРИМЕНЕНИЯ ИСКУССТВЕННОГО ИНТЕЛЛЕКТА В ОТРАСЛЯХ ЭКОНОМИКИ УЗБЕКИСТАНА.....	1192
Аман Тургунович Кенжабаев, Бахтияр Бадриддинович Садриддинов	
SANOAT KORXONALARIDA YASHIL IQTISODIY FAOLIYATNI BAHOLASH USULLARI VA ULARNI TAKOMILLASHTIRISH.....	1200
Zuxurova Nargiza Abdusattarovna	
O'ZBEKISTONDA YASHIL IPOTEKANI TASHKIL ETISH VA BOSHQARISH AMALIYOTI.....	1204
Berdinazarov Zafar Ulashovich, Xayitov Bobirbek Ergashevich	
XALQARO STANDARTLARGA MUVOFIQ IKKIYOQLAMA SOLIQQA TORTISHNI BARTARAF ETISH MEXANIZMLARINING TAHLILI.....	1212
Rajapov Shuxrat Zaripbayevich	
SURXONDARYO VILOYATIDA YASHIL IQTISODIYOTNING HOZIRGI HOLATI VA YASHIL TEXNOLOGIYALARNI JORIY ETISH ISTIQBOLLARI.....	1221
Sharofitdinov Shaxzod Damin o'g'li	
TOSHKENT SHAHRIDA EKOLOGIK HOLAT YOMONLASHUVINING TASHQI INVESTITSİYALARGA TA'SIRI.....	1228
Poyonov Jamshid	
RAQAMLI TURIZM PLATFORMALARIDA KONTENT TAHLILI HAMDA SAMARADORLIK KO'RSATKICHLARI.....	1232
Janzakov Bekzot Kulmamat o'g'li	
O'ZBEKISTON RESPUBLIKASIDA OLIY TA'LIM SOHASIDA INVESTITSION RISKLARNI BAHOLASH TENDENSIYALARI.....	1240
Jonuzokov Mirzabek Kulmamatovich	
QORAQALPOG'ISTON RESPUBLIKASI QURILISH MATERIALLARI SANOATIDA SIRKULAR BOSHQARUV STRATEGIYALARINI TAKOMILLASHTIRISH.....	1246
Utegenov Ilham Baxtiyarovich	
GO'SHT YETISHTIRISHDA INNOVATSION TEXNOLOGIYALARNI JORIY ETISH ORQALI ISHLAB CHIQRISH SAMARADORLIGINI OSHIRISH (JIZZAX VILOYATI MISOLIDA).....	1250
Otabekov Javdod Nurulla o'g'li	

O'ZBEKISTONDA TASHQI AUDIT TIZIMINING RIVOJLANISHI VA UNI TAKOMILLASHTIRISH YO'NALISHLARI	1256
Ibayev Xo'jabek, Ergashev Olloyor Furqat o'g'li	
SCIENTIFIC AND METHODOLOGICAL BASES OF THE DEVELOPMENT OF SEPARATE SEGMENTS ... OF REGIONAL BUSINESS TOURISM	1261
Musayeva Shoirazimovna, Usmonova Dilfuza Ilkhomovna	
QISHLOQ XO'JALIGIDA "YASHIL" TRANSFORMATSIYANING XUSUSIYATLARI	1267
Tabayev Azamat Zaripbayevich	
RAQAMLI IQTISODIYOT SHAROITIDA O'ZBEKISTONDA ELEKTRON TIJORATNI RIVOJLANTIRISHNING IQTISODIY AHAMIYATI	1272
Babanazarova Gulzar Ziatdinovna	
EKOLOGIK SOLIQLARNI HISOBLASH VA UNDAIRISH METODOLOGIK ASOSLARINI YARATISH	1276
Sadullayev Rasulbek Palvanbayevich	
IQTISODIYOTDA ZAMONAVIY TEXNOLOGIK SANOAT ZONALARINI TASHKIL ETISHNING IQTISODIY VA IJTIMOY AHAMIYATI	1281
Fayziyeva Iroda Shuhrat qizi	
CAPITAL ADEQUACY AND FINANCIAL STABILITY OF COMMERCIAL BANKS IN UZBEKISTAN	1286
Shokhrukh Komilov	
RAQAMLI IQTISODIYOTDA TURIZM SOHASINI STATISTIK BAHOLASH METODOLOGIYASI	1291
Jumanova Zilola Tuychiyevna, Sur'atova Mohiraxon Shavkat qizi	
AYOLLAR TADBIRKORLIGINI RIVOJLANISHINI BAHOLASHNING NAZARIY-METODOLOGIK ASOSLARI	1296
Raximova Moxigul Isroiljonovna	
XIZMAT KO'RSATISH SOHASINI RIVOJLANTIRISHDA HUDUDYIY TAMOYILLARNING O'RNI	1300
Abduraimov Dilshod Muratkulovich	
ENHANCING STRATEGIC MANAGEMENT IN TOURISM SERVICE ENTERPRISES IN UZBEKISTAN: A SWOT-BASED ANALYSIS	1304
Mustafakulova Sitara Shukhratovna	
SUG'URTA KOMPANIYALARIDA AXBOROT TIZIMLARIDAN FOYDALANISH SAMARADORLIGINI OSHIRISH ORQALI MOLYAVIY BARQARORLIKKA ERISHISH YO'NALISHLARI	1310
Maxmudov Abdusalil Abduraxmon o'g'li	
O'ZBEKISTON AHOLISI JINSI NISBATINING HUDUDYIY VA YOSH FARQLANISHINI STATISTIK TADQIQI	1314
Toshmatov Zoyir Xudayberganovich, Begalova Durdona Baxodirovna	
MAMLAKATDA INVESTITSIYA MUHITNI YAXSHILASH ORQALI INVESTITION JOZIBADORLIKNI OSHIRISH YO'LLARI	1321
Roza Xudaybergenova	
RAQAMLI IQTISODIYOT SHAROITIDA AHOLI BANDLIGINING INNOVATION VA MOSLASHUVCHAN SHAKLLARINI RIVOJLANTIRISH	1326
Umarova Gulandom Tumanovna	
ГОСУДАРСТВЕННО-ЧАСТНОЕ ПАРТНЕРСТВО В КОММУНАЛЬНОЙ СФЕРЕ: СРАВНИТЕЛЬНЫЙ АНАЛИЗ ОПЫТА КИТАЯ И ВЕЛИКОБРИТАНИИ И ВОЗМОЖНОСТИ УЗБЕКИСТАНА	1330
Гулмаматова Дурдона Шерали кизи	
KONSTRUKTIV MASALANI YECHISH USLUBI	1334
Azimov Alisher, Sabirova Dildora, Tairova Nafisa	
ТЕОРЕТИЧЕСКИЕ И ПРАКТИЧЕСКИЕ АСПЕКТЫ ФОРМИРОВАНИЯ КОНСОЛИДИРОВАННОЙ ФИНАНСОВОЙ ОТЧЕТНОСТИ	1338
Махмудова Наргиза Давлят кизи	
RAQAMLI TRANSFORMATSIYALAR JARAYONIDA RAQAMLI TEXNOLOGIYALARNING BUXGALTERIYA HISOBIDAGI TA'SIRI	1343
Mardonov Mamed Shavkatovich, Suyunov Raxmatillo Raximberdi o'g'li	
АНАЛИЗ И СПОСОБЫ ПОВЫШЕНИЯ ФИНАНСОВО-ДЕЛОВОЙ АКТИВНОСТИ ПРЕДПРИЯТИЯ	1347
Ахмедова Азиза Тохириевна	

MAKROIQTISODIY TEBRANISHLAR VA IQTISODIY SIKLLAR: SABABLARI VA RIVOJLANISHGA TA'SIRI.....	1352
Muxammedov Murod Muxamedovich	
O'ZBEKISTONDA VAZIRLIK VA IDORALARDA ICHKI AUDIT XIZMATLARI FAOLIYATINI BAHOLASH VA SAMARADORLIGINI OSHIRISH YO'NALISHLARI.....	1356
Ibragimova Muxlisa Abdulxakimovna	
HUDUDNING IJTIMOIIY-IQTISODIY RIVOJLANISHIDA TURISTIK-REKREATIONS SALOHİYATNING MAZMUNI VA ILMIY TALQINI.....	1362
Usmanova Zumrad Islamovna	
ВЛИЯНИЕ ТОРГОВОГО БАЛАНСА УЗБЕКИСТАНА И КИТАЯ НА РАЗЛИЧНЫЕ ОТРАСЛИ.....	1366
He Xiaocu, Уркинбаев Т. А.	
TADBIRKORLIK SUBYEKTLARINI KREDITLASH AMALIYOTINI TAKOMILLASHTIRISHNING INSTITUTIONAL VA MOLIYAVIY JIHATLARI TOSHKENT DAVLAT IQTISODIYOT UNIVERSITETI.....	1370
Ruzyeva Dilobar Isomjonovna, No'monova Hilola Muftillo qizi	
SUG'URTA VA FOND BOZORLARI O'RTASIDAGI O'ZARO INTEGRATSIYA BO'YICHA XORIJ TAJRIBASI.....	1375
Kengesbaeva Suluxan Maxsetbay qizi	
ЭКОНОМИЧЕСКОЕ СОДЕРЖАНИЕ ЭКСПОРТА СЕЛЬСКОХОЗЯЙСТВЕННОЙ ПРОДУКЦИИ И ЕГО РОЛЬ В РАЗВИТИИ РЕГИОНА.....	1380
Тулибаева Камола	
АНАЛИЗ ЛИКВИДНОСТИ БАНКОВ И ЕЁ ВЛИЯНИЕ НА ФИНАНСОВУЮ УСТОЙЧИВОСТЬ БАНКОВСКОЙ СИСТЕМЫ.....	1385
Ходжаева Феруза Авазхановна	
XORAZM VILOYATINING TASHQI SAVDO TAHLILI VA ISTIQBOLLARI.....	1389
Qurbanov Feruz Baxramovich	
INNOVATION IQTISODIYOTDA INSON KAPITALINI BARQAROR RIVOJLANTIRISHNING ASOSIY VAZIFALARI.....	1395
Alimova Oydin Baxtiyarovna	
OUTSOURCING: A MODERN WAY TO INCREASE THE EFFICIENCY OF ENTERPRISES.....	1402
Dauletalieva Aymereke Sagievna	
O'ZBEKISTONDA YUK VAGONLARINI ISHLAB CHIQRISHNING IJTIMOIIY-IQTISODIY SAMARADORLIGI.....	1406
Kaydarov Ismatulla	
O'ZBEKISTONDA INNOVATION FAOLIYATNING IQTISODIY O'SISHGA TA'SIRI VA INNOVATION INFRATUZILMANING RIVOJLANISHI.....	1412
Tursunova Nazokat Tolibjonovna	
O'ZBEKISTON BANK TIZIMIDA AKTIVLAR SIFATINI MUSTAQIL BAHOLASH (AQR) MARKAZINI TASHKIL ETISH IMKONIYATLARI.....	1418
Suxrob G'aybullov	
DAVLAT MOLIYAVIY NAZORATINING BUDJET MABLAG'LARIDAN OQILONA FOYDALANISHNI TA'MINLASHDAGI O'RNI.....	1427
Kasimova Gulyor Axmatovna, Esenbayeva Biybinaz Maxmut qizi	
INNOVATION MENEJMENT METODOLOGIYASI: NAZARIY ASOSLARI VA ZAMONAVIY BOSHQARUV TIZIMIDAGI AHAMIYATI.....	1432
Atamatov Abduxalil Salomovich	
AKSIYADORLIK JAMIYATLARIGA INVESTITSİYALARNI "CROWD INVESTING" PLATFORMALARI ORQALI JALB ETISH.....	1437
Ibragimov G'anjon G'ayratovich	
TURIZM KLASSTERLARINING EVOLUTSIYASI: AN'ANAVIY MAJMUALARDAN RAQAMLI KLASSTERLARGACHA.....	1441
Yazdanova Shohista Tuyg'un qizi	
IPO O'TKAZISH BOSQICHLARI: XALQARO TAJRIBA VA O'ZBEKISTON AMALIYOTI TAHLILI.....	1446
Mamatmurodov Alisher Saparboyevich	

RAQAMLASHTIRISH SHAROITIDA KORPORATIV MADANIYATNING ZAMONAVIY BIZNESNI RIVOJLANTIRISHDAGI O'RNINI	1455
Suyunov Dilmurod Xolmuradovich	
QORAQALPOG'ISTON RESPUBLIKASIDA SUV RESURLARINI SAMARALI TAQSIMLASHNING IJTIMOY-IQTISODIY MEKANIZMLARINI TAKOMILLASHTIRISH	1463
Amanbaev Amanali Ortazbaevich	
FORECASTING THE EFFICIENCY OF SOLID WASTE RECYCLING IN INDUSTRIAL ENTERPRISES	1467
Axmedov Sheramat Umurxojayevich	
XIZMATLAR SOHASIDA KICHIK BIZNES FAOLIYATI SAMARADORLIGINI OSHIRISHNING XORIJIY MAMLAKATLAR TAJRIBASI	1472
Toxirova Gavxaroy Tolibjon qizi	
PROBLEMS AND SOLUTIONS IN THE INSTITUTIONAL TRANSFORMATION OF ACCOUNTING AND AUDITING SYSTEMS IN THE DIGITAL ECONOMY	1477
Jumanazarov Ruzimurod, Rabbimov Elbek	
TADBIRKORLIK VA HUNARMANDCHILIKNI RIVOJLANTIRISHNING XORIJIY DAVLATLAR TAJRIBASI VA ULARDAN MAMLAKATIMIZDA FOYDALANISH YO'NALISHLARI	1481
Tuxtasinov Zafarjon Odiljonovich	
XORAZM VILOYATIDA SUV RESURLARI TANQISLIGI VA TUPROQ DEGRADATSIYASINING MINTAQANING EKOLOGIK-IQTISODIY HOLATIGA TA'SIRI	1486
Djumaniyazov Farruxbek Abdulla o'g'li	
O'ZBEKISTON EKSPORT SALOHİYATINING HUDUDİY TAFOVUTLARI TAHLILI: XORAZM VILOYATI MISOLIDA (2021–2025)	1491
Yaqubov San'at Shonazarovich	
KICHIK VA O'RTA AGROBIZNESLARNING EKSPORT SALOHİYATINI RIVOJLANTIRISHDA DAVLAT QO'LLAB-QUVVATLASH MEKANIZMLARI	1501
Muxitdinov Shuxrat Ziyavitdinovich	
WTO ACCESSION AND ECONOMIC DEVELOPMENT IN UZBEKISTAN: LESSONS FROM VIETNAM AND KAZAKHSTAN	1507
J.Ya. Nurillaev	
MILLIY IQTISODIYOTDA TASHQI EKOLOGIK ZARARLARNI ICHKILASHTIRISH MEKANIZMLARI	1513
Sodikov Zokir Rustamovich	
KRIPTOBIRJA AXBOROT TIZIMIDA SERVER YUKLAMASINI SAMARALI BOSHQARISH MEKANIZMINI TAKOMILLASHTIRISH	1519
Shoaxmedova Nozima Xayrullayevna	
TEJAMKORLIK VA INNOVATSIYA: IQTISODIY O'SISHNING O'ZARO BOG'LIQLIGI	1524
Allaberganov Zakir G'ayibovich	
HUDUDIY RIVOJLANISHDA MAHALLIY BUDJET VA MOLIYAVIY MANBALARNI DIVERSIFIKATSIYA QILISH MEKANIZMLARI	1530
Sharipov Abror Komilovich	
O'ZBEKISTON O'RTA BIZNES KORXONALARIDA TOVAR-MODDIY ZAXIRALAR AUDITINI TAKOMILLASHTIRISH: MUAMMOLAR, SABABLAR VA KOMPLEKS YECHIMLAR	1538
Kutimov Baxtiyor, Abduraimova Maftunaxon Axmatovna	
FISKAL SIYOSAT VA IQTISODIY O'SISH O'RTASIDAGI BOG'LIQLIK: DAVLAT QARZI, INVESTITSİYALAR VA SOLIQ YUKLAMASI TA'SIRINING EKONOMETRIK BAHOLASHI	1541
Nazarova Ra'no Rustamovna, Najmiddinov Yahyo Fazliddin o'g'li	
YAYLOV CHORVACHILIGIDA HUDUDIY IXTISOSLASHUVNI SHAKLLANTIRISH VA BARQAROR RIVOJLANISH OMILLARI	1550
Xalmirzaev Axmadjan Axunovich	
QORAQALPOG'ISTON RESPUBLIKASI QURILISH MATERIALLARI SANOATIDA "YASHIL" MENEJMENTNI JORIY ETISHNING TASHKILIY-IQTISODIY MEKANIZMLARI	1555
Abdullaev Nokisbay Abdullaevich	
YASHIL IQTISODIYOTNING RIVOJLANISHIDA YASHIL SOLIQLARNING AHAMIYATI: IQTISODIY TARAQQIYOT SARI YASHIL QADAM	1559
Sadullayev Rasulbek Palvanbayevich, Abdolnizozov Murodbek Madiyarovich	

METHODOLOGICAL MODELS FOR THE DEVELOPMENT OF THE DIGITAL ECONOMY IN REGIONS	1566
Majidova Sanobar Daminovna	
UZBEKISTAN UTILIZES DIGITAL PLATFORMS TO PROMOTE SUSTAINABLE GROWTH IN TOURISM: A COMPARATIVE STUDY BASED ON THE BELT AND ROAD INITIATIVE.....	1573
Li Yang	
SANOAT KORXONALARIDA ICHKI AUDIT JARAYONLARI VA UNING SAMARADORLIGINI OSHIRISH ISTIQBOLLARI.. 1581	
Tuyinov Botir Ismatovich	
TRANSFORMATION OF THE VOCATIONAL EDUCATION SYSTEM IN UZBEKISTAN: CULTURAL AND INSTITUTIONAL APPROACHES.....	1588
Abdulmajeed Nabeel Azouz	
GULCHILIK TARMOG'IDA OILAVIY KASBIY SALOHİYATNI RIVOJLANTIRISH: TOSHKENT VILOYATI MISOLIDA	1594
Nurmatova Dilola Dilshod qizi	
RAQAMLASHTIRISH BOSHQARUV INFRATUZILMASI SIFATIDA: O'ZBEKISTONDA INSTITUTSIONAL ISLOHOTLAR VA KORPORATIV BOSHQARUV.....	1599
Ruziyeva Barno Yadgarovna	
IJRO HUJJATLARINI MAJBURIY IJRO ETISH TIZIMINI RAQAMLASHTIRISH: O'ZBEKISTON TAJRIBASI VA RIVOJLANISH ISTIQBOLLARI.....	1602
Matmuratova Nasiba Azatovna	
IJRO HUJJATLARI TALABLARINI BAJARISHDAN BO'YIN TOVLAGANLIK UCHUN JAVOBGARLIKNI SODDALASHTIRISH MASALALARI	1607
Axmedov Zafarjon Zokirjon	
AHOLINI IJTIMOİY TA'MINOT TIZIMINING TAMOYILLARI VA UNING MOLİYAVIY MEXANIZMLARI	1611
Xusanov Baxodir Sheraliyevich	
BEYOND GREEN: THE ECONOMIC IMPACT OF ELECTRIC URBAN TRANSPORT INFRASTRUCTURE	1615
Khannarov Komiljon Karimovich, Shukurillaev Nizomiddin Akmaljon ugli	
TIJORAT BANKLARIDA KREDITLARNING QAYTMASLIGI (NPL) VA LIKVIDLIK: PUL OQIMLARIDAGI UZILISHLAR TAHLILI	1621
Sulaymanov Samandarboy Adhambek o'g'li	
KREATIV SANOAT VA TURIZM INTEGRATSIYASI: ZAMONAVIY SHAHARLAR IQTISODIY MODELIDAGI YANGI YONDASHUV.....	1628
Raxmonova Nilufar Yorqinovna	
TIJORAT BANKLARI TOMONIDAN ALOQA SOHASINI MOLİYALASHTIRISHNING O'ZIGA XOS JIHATLARI	1632
M.O.Yuldoshova	
ESG TAMOYILLARI ASOSIDA SANOAT SEKTORIGA "YASHIL" INVESTITSİYALARNI JALB ETISH VA BOSHQARISH YO'LLARI.....	1636
Ibragimov Zaxid Taxirovich	
ПЕРСПЕКТИВЫ РАЗВИТИЯ РЫНКА ВИРТУАЛЬНЫХ АКТИВОВ И ИХ ВЛИЯНИЕ НА ФИНАНСОВУЮ СИСТЕМУ РЕСПУБЛИКИ УЗБЕКИСТАН	1644
Хатамов Азизжон Абдумажитович, Абдураупов Рустам Рамзович	
AVTOMOBIL SANOATIDA BRENД STRATEGIYASINI RAQAMLI MARKETING VOSITALARI ORQALI RIVOJLANTIRISH 1650	
Boboyev L. Kadrxo'ja Djuraxodjayeich	
QURILISH KORXONALARI FAOLIYAT SAMARADORLIGINI BAHOLASHDA BOSHQARUV TAHLILINING ZARURATI..... 1657	
Yahyoyev To'liqin Ismatulla o'g'li	
O'ZBEKISTONDA SUG'URTA KOMPANIYALARINING RIVOJLANISH DINAMIKASI TAHLILI	1661
Nosirov Jasur Tursunpulotovich	
O'ZBEKISTONDA YASHIL ENERGIYA SIYOSATINING IQTISODIY SAMARADORLIGI (2015-2025-YILLAR TAHLILI)..... 1667	
Hayitov Jamshid Xolboyevich	
SUG'URTA XIZMATLARI HAJMINI EKONOMETRIK BAHOLASH	1671
Ismoilov Sherzod Ismoil o'g'li	

BARQAROR RIVOJLANISH MAQSADLARIGA ERISHISHDA TURIZMNING MINTAQAVIY RIVOJLANISHDAGI O'RNI VA STATISTIK MONITORING TIZIMI	1675
Q.A. Musaxanov	
SANOAT KORXONALARIDA MAHSULOT TANNARXINI KAMAYTIRISH YO'LLARI	1679
Ulashev Xubbim	
BANKLARDA YASHIL DEPOZITLAR TIZIMINI RIVOJLANTIRISHNING DAVLAT	
MOLIYA SIYOSATIDAGI O'RNI.....	1684
Maxmudov Rahimjon Hamid o'g'li	
TIJORAT BANKLARINING INVESTITSION FAOLLIGINI	
OSHIRISHGA TA'SIR ETUVCHI OMILLARNING EKONOMETRIK TAHLILI.....	1695
Dagarov Bekzod Muzaffar o'g'li	
TIJORAT BANKLARIDA KORPORATIV VA CHAKANA BANK XIZMATLARINI	
ASOSIY MOLIYAVIY KO'RSATKICHLAR TAHLILI.....	1707
Saipnazarova Mohinur Utkir qizi	
O'ZBEKISTONGA TO'G'RIDAN-TO'G'RI XORIJIY INVESTITSİYALARNI JALB QILISHDA	
INVESTITSIYA MUHITI JOZIBADORLIGINI OSHIRISH BILAN BOG'LIQ MAVJUD	
MUAMMOLAR VA ULARNI BARTARAF ETISH YO'LLARI	1712
Davitova Shaxzoda Doniyor qizi	
CHO'L-YAYLOV CHORVACHILIGI MAJMUASI RIVOJLANTIRISH.....	1720
Nurmanov Sherzod Xujayarovich	
СПЕЦИФИКА И АНАЛИЗ ПРЕДПОЧТЕНИЙ РОССИЙСКИХ ТУРИСТОВ	
ПРИ ПОСЕЩЕНИИ УЗБЕКИСТАНА	1725
Усманова Дилъфруз Каршиевна	
O'ZBEKISTONDA ISLOM MOLIYASINI RIVOJLANTIRISH ISTIQBOLLARI VA	
HUQUQIY-INSTITUTIONAL ASOSLARINI TAKOMILLASHTIRISH.....	1733
Sharapov Azamat Masharipovich	
XORIJ TAJRIBASIDA BANKLARARO RAQOBAT VA BANK TIZIMI BARQARORLIGI	
O'RTASIDAGI NAZARIY MUNOSABATLAR.....	1739
Qulmetov Mansurbek Ro'zmatovich	
LOGISTIKA TIZIMLARI UCHUN REAL VAQT MONITORING TIZIMINI ISHLAB CHIQUISH.....	1745
Kucharova Shaxlo Sobir qizi	
SANOAT KORXONALARIDA INSON CAPITALINI RIVOJLANTIRISH STRATEGIYALARINING	
ISHLAB CHIQUARISH SAMARADORLIGIGA TA'SIRI.....	1749
Xusanova Malohat Mingnorovna	
"QUYUV MEKANIKI ZAVODI" AJDA ASOSIY VOSITALAR AUDITINI TAKOMILLASHTIRISH	
YO'NALISHLARI	1755
Suyunova Zuxra Bahodir qizi	
MAKROMINTAQAVIY DARAJADA TRANSPORT EFFEKTLARINI BAHOLASH	
USULLARI VA VOSITALARINI RIVOJLANTIRISH.....	1761
Omonova Sug'diyona Mamadavidovna	
RIVOJLANGAN DAVLATLAR TAJRIBASINI ASOSIDA G'AZNACHILIK XIZMATI QO'MITASI VA UNING	
BO'LINMALARIGA DAVLAT XARIDLARI BILAN BOG'LIQ DAVLAT MOLIYAVIY NAZORATINI	
TAKOMILLASHTIRISH.....	1766
Guzal Navruzova	
MILLIY VALYUTA KURSI BARQARORLIGINING MAKROIQTISODIY OMILLARI: INFLYATSIYA, FOIZ STAVKASI VA	
TO'LOV BALANSI NAZARIY TAHLILI	1773
G'afurov Olimjon G'olib o'g'li	
AVTOMOBIL TRANSPORTI KORXONALARIDA AUDIT FAOLIYATINI TASHKIL ETISHNING	
NAZARIY-USLUBIY ASOSLARI VA RISKKA ASOSLANGAN YONDASHUV.....	1778
Saitov Sirojiddin Abduvaliyevich	
MAKROMINTAQAVIY DARAJADA TRANSPORT EFFEKTLARINI BAHOLASH USULLARI VA	
VOSITALARINI RIVOJLANTIRISH	1782
Omonova Sug'diyona Mamadavidovna	
AKSIYADORLIK JAMIYATLARIDA MOLIYAVIY HISOBOTNI XALQARO STANDARTLAR (MHXS)	
ASOSIDA YURITISH IMKONIYATLARI	1787
Suyunov Yorqin Bekmurodovich, Xalmatova Sevara Rahimovna	
RIVOJLANGAN DAVLATLAR TAJRIBASINI ASOSIDA G'AZNACHILIK XIZMATI QO'MITASI VA UNING	

BO'LINMALARIGA DAVLAT XARIDLARI BILAN BOG'LIQ DAVLAT MOLIVAVIY NAZORATINI TAKOMILLASHTIRISH... 1794

Guzal Navruzova

AKT SOHASIDAGI KORXONALARDA MAJBURIYATLAR BO'YICHA HISOB SIYOSATINI XALQARO STANDARTLAR ASOSIDA TAKOMILLASHTIRISH.....1800

Amirov Askar Aktamovich

MOLIVAVIY INVESTITSİYALAR HISOBİ VA AUDITI1804

Zaripova Sayohat Zafarovna

O'ZBEKISTONDA DAVLAT BOSHQARUVI TIZIMINI RAQAMLASHTIRISHNING USTUVOR YO'NALISHLARI1809

Abdullayev Bobirjon Mamurjanovich

KOMPOZIT INDEKSLARNI HISOBLASHDA ME'YORLASHTIRISH USULLARIDAN FOYDALANISHNING QIYOSIY TAHLILI1816

Axmedova Rayxona Jasurbek qizi

TURISTIK RESURLARNING TASNIFI VA ULARGA QO'YILADIGAN TALABLAR1821

Q.A. Musaxanov

O'ZBEKISTONDA ICHKI TURIZMNI RIVOJLANTIRISHNING TASHKILIY-IQTISODIY MEXANIZMLARI1824

Turayev Abduvoxid Kuldashovich

AGROKLASTERLAR FAOLIYATINI TAKOMILLASHTIRISHDA XORIJ TAJRIBASI1829

Berdiyev Abdumalik Hakimovich

ESG TAMOYILLARI ASOSIDA AKSIYADORLIK JAMIYATLARI KORPORATIV BOSHQARUV TIZIMINI RIVOJLANTIRISH ISTIQBOLLARI1836

Ashurov Furkatjon Shuxratovich

MINTAQAVIY KORXONALAR FAOLIYATINI RAQAMLI BOSHQARUV PLATFORMASI KONSEPTUAL MODELINI TAKOMILLASHTIRISH1840

Toxirova Nigora Zokirjon qizi

IQTISODIYOT ILMIDA GIPOTEZA, GIPOTETIKDEDUKTIV VA AKSIOMATIK METODLAR: mazmuni, ahamiyati va qo'llash xususiyatlari.....1848

Dusmuratov Radjapbay Davlatbayevich

BARQAROR RIVOJLANISH SHAROITIDA QURILISH TASHKILOTLARIDA BUXGALTERIYA HISOBİ VA AUDITINI XALQARO STANDARTLAR ASOSIDA TAKOMILLASHTIRISH1853

Tulovov Erkinjon To'liqin o'g'li

TIJORAT BANKLARI FAOLIYATINI TRANSFORMATSIYALASH JARAYONIDA QO'LLANILADIGAN TAHLILIY METODLAR VA BAHOLASH TIZIMLARI.....1860

Raxmanov Zafarjon Yashinovich

ЭКОНОМИЧЕСКАЯ ЭФФЕКТИВНОСТЬ ВНЕДРЕНИЯ ЦИФРОВЫХ ТЕХНОЛОГИЙ В КОРПОРАТИВНОМ УПРАВЛЕНИИ1868

Бозорова Ирина Жуманазаровна

QISHLOQ XO'JALIGIDA RESURLARDAN SAMARALI FOYDALANISHNING NAZARIY ASOSLARI VA BAHOLASH ME'ZONLARI1877

Shixiyev Raxim Muhammedovich

KORXONALAR MOLIVAVIY-XO'JALIK FAOLIYATIGA SOLIQ MEXANIZMI TA'SIRINI BAHOLASHNING KONSEPTUAL ASOSLARI1881

Babaxonov Ja'far Muxiddinovich

TIJORAT BANKLARINING QIMMATLI QOG'OZLAR BILAN BOG'LIQ OPERATSIYALARINI RIVOJLANTIRISH.....1888

Xudoyqulov Xurshid Xurramovich

TIJORAT BANKLARINING QIMMATLI QOG'OZLAR BILAN OPERATSIYALARINING TARKIBIY XUSUSIYATLARI1893

Shomansurova Zilola Abduvoxidovna

XALQARO AMALIYOTDA EKSPORTCHI KORXONALARNING TASHQI BOZORLARGA CHIQISHINI MARKETING YONDASHUVLARI ASOSIDA QO'LLAB-QUVVATLASH MODELLARI.....1899

Xojiyev Elshod

XALQARO AMALIYOTDA EKSPORTCHI KORXONALARNING TASHQI BOZORLARGA CHIQUISHINI MARKETING YONDASHUVLARI ASOSIDA QO'LLAB-QUVVATLASH MODELLARI

Xojiyev Elshod

Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti doktoranti, PhD

ORCID: 0000-0003-2428-4266

E-mail: e.xojiyev@tsue.uz

Annotatsiya. Mazkur maqolada eksportchi korxonalarning tashqi bozorlarga chiqishini marketing yondashuvlari asosida qo'llab-quvvatlash bo'yicha xalqaro amaliyotda qo'llanilayotgan samarali modellar tahlil qilingan. Tadqiqot doirasida Amerika Qo'shma Shtatlari, Buyuk Britaniya va Janubiy Koreya tajribalari o'rganilib, ushbu mamlakatlarda eksportni rag'batlantirishda marketing tadqiqotlari, bozor axboroti bilan ta'minlash, eksport konsaltingi, brending hamda eksportni institutsional qo'llab-quvvatlash mexanizmlarining ahamiyati baholangan. Shuningdek, eksportni rivojlantirishga mas'ul tashkilotlar faoliyati, amalga oshirilayotgan dasturlar hamda korxonalarning xalqaro bozorlarga moslashuvini ta'minlovchi marketing instrumentlari tahlil qilingan. Tadqiqot natijasida eksportchi korxonalarni qo'llab-quvvatlashning samarali marketing modellari aniqlanib, ularni O'zbekiston amaliyotida qo'llash bo'yicha ilmiy-amaliy tavsiyalar ishlab chiqilgan. Olingan natijalar milliy eksport salohiyatini oshirish, korxonalarning xalqaro bozorlardagi raqobatbardoshligini kuchaytirish hamda eksport geografiyasini diversifikatsiya qilishga xizmat qiladi.

Kalit so'zlar: marketing tadqiqotlari, eksportchi korxonalar, tashqi bozorlar, marketing yondashuvlari, eksportni qo'llab-quvvatlash, xalqaro tajriba.

Аннотация. В данной статье проведен анализ эффективных моделей поддержки выхода экспортно-ориентированных предприятий на внешние рынки, применяемых в международной практике на основе маркетинговых подходов. В рамках исследования изучен опыт Соединенных Штатов Америки, Великобритании и Республики Корея, а также дана оценка роли маркетинговых исследований, информационного обеспечения рынков, экспортного консалтинга, брендинга и институциональных механизмов поддержки экспорта в данных странах. Кроме того, проанализированы деятельность организаций, ответственных за развитие экспорта, реализуемые программы поддержки, а также маркетинговые инструменты, способствующие адаптации предприятий к требованиям международных рынков. По результатам исследования выявлены эффективные маркетинговые модели поддержки экспортно-ориентированных предприятий и разработаны научно-практические рекомендации по их применению в условиях Узбекистана. Полученные результаты могут способствовать повышению национального экспортного потенциала, укреплению конкурентоспособности предприятий на международных рынках и диверсификации географии экспорта.

Ключевые слова: маркетинговые исследования, экспортно-ориентированные предприятия, внешние рынки, маркетинговые подходы, поддержка экспорта, международный опыт.

Abstract. This article analyzes effective international models for supporting export-oriented enterprises in entering foreign markets through marketing-based approaches. The study examines the experiences of the United States, the United Kingdom, and the Republic of Korea, assessing the role of marketing research, market information services, export consulting, branding, and institutional export support mechanisms in these countries. In addition, the activities of organizations responsible for export promotion, existing support programs, and marketing instruments facilitating enterprises' adaptation to international market requirements are examined. The findings identify effective marketing-based support models for export-oriented enterprises and provide scientific and practical recommendations for their application in Uzbekistan. The results may contribute to enhancing national export potential, strengthening the competitiveness of enterprises in international markets, and diversifying export destinations.

Keywords: marketing research, export-oriented enterprises, foreign markets, marketing approaches, export support, international experience.

KIRISH

Jahonda ko'plab rivojlanayotgan mamlakatlarning eksportga yo'naltirilgan tashqi savdo siyosati natijalarini tahlil qilish xalqaro savdo global o'sish, iqtisodiy rivojlanish va kambag'allikni kamaytirishning muhim omillaridan biri ekanligini ko'rsatadi. Shu bois ko'plab mamlakatlar tashqi savdoni rag'batlantirishga qaratilgan muhim islohotlarni amalga oshirib kelmoqda.

2024-yilda global savdoda qariyb 9,7 trillion dollar miqdoridagi mablag' savdoni rag'batlantirishga yo'naltirilgan bo'lib, bu barcha xalqaro savdo operatsiyalarining 80 foizidan ortig'ini tashkil etadi. Ushbu holat savdoni moliyaviy va institutsional qo'llab-quvvatlash mexanizmlarining xalqaro savdo ekotizimidagi muhim o'rnini ko'rsatadi.

Rivojlangan mamlakatlar eksportning iqtisodiy o'sishni rag'batlantirish, ish o'rinlarini yaratish va xalqaro raqobatbardoshlikni oshirishdagi strategik ahamiyatini uzoq vaqtdan beri e'tirof etib kelmoqda. Shu maqsadda ular eksportni qo'llab-quvvatlashga qaratilgan ko'plab dastur va siyosatlarni joriy etgan. Mazkur jarayon odatda maxsus eksportni rag'batlantirish agentliklari, tijorat banklari hamda xususiy moliyaviy institutlar bilan hamkorlikda amalga oshiriladi. Misol uchun, tashqi savdoni rag'batlantirish mexanizmlari orqali "Multi Fruit USA" kompaniyasi meva-sabzavot mahsulotlarini Yevropa, Osiyo va Yaqin Sharq mamlakatlariga yetkazib bergan bo'lsa, Bangladeshdagi kichik to'qimachilik mahsulotlari ishlab chiqaruvchisi — Dhaka Textiles Ltd. AQShdagi chakana savdo gigantlaridan biri Macy'sga 500 ming dollarlik mahsulot eksport qilishga erishgan.

MAVZUGA OID ADABIYOTLAR SHARHI

Eksport faoliyatini rivojlantirish va korxonalarning tashqi bozorlarga chiqishini qo'llab-quvvatlash masalalari xalqaro marketing va xalqaro biznes sohasidagi muhim ilmiy yo'nalishlardan biri hisoblanadi. Mazkur yo'nalishda olib borilgan tadqiqotlar eksportni rag'batlantirish dasturlari hamda marketing instrumentlarining eksport samaradorligiga ta'sirini o'rganishga qaratilgan.

Cadogan va hammualliflar eksport bozoriga yo'naltirilgan marketing faoliyati hamda eksport samaradorligi o'rtasida bevosita bog'liqlik mavjudligini asoslab berganlar. Tadqiqot natijalariga ko'ra, korxonalarning tashqi bozorlar haqidagi bilimlari va marketing strategiyalarini moslashtirish qobiliyati eksport muvaffaqiyatining muhim determinantlaridan biri hisoblanadi [1].

Francis va Collins-Dodd eksportni qo'llab-quvvatlash dasturlari korxonalarning eksport kompetensiyalari, marketing strategiyalari va umumiy eksport samaradorligini rivojlantirishga yordam berishini asoslab berganlar [2].

Lederman, Olarreaga va Payton 103 mamlakat misolida eksportni qo'llab-quvvatlash agentliklari faoliyatini tahlil qilib, eksportni rag'batlantirish institutlari eksport hajmining o'sishiga sezilarli ijobiy ta'sir ko'rsatishini aniqlaganlar. Mualliflar eksport agentliklari tomonidan taqdim etiladigan axborot, marketing va konsalting xizmatlari korxonalarning tashqi bozorlarga kirish xarajatlarini kamaytirishini ta'kidlaydilar [3].

Freixanet eksportni qo'llab-quvvatlash dasturlarining korxonalar xalqaro faoliyatiga ta'sirini o'rganib, bunday dasturlar eksport bozorlarini diversifikatsiya qilish, yangi mijozlarni topish hamda xalqaro raqobatbardoshlikni oshirishga xizmat qilishini aniqlagan. Ayniqsa, eksport faoliyatini endi boshlayotgan korxonalar uchun marketing va maslahat xizmatlarining ahamiyati yuqori ekanligi qayd etilgan [4, 6].

Freixanet va Churakova Rossiya ishlab chiqaruvchi korxonalari misolida eksportni qo'llab-quvvatlash dasturlarining eksport kompetensiyalarini rivojlantirishdagi ahamiyatini o'rganib, davlat tomonidan taqdim etiladigan marketing va maslahat xizmatlari eksport natijalariga ijobiy ta'sir ko'rsatishini aniqlaganlar [5].

Catanzaro va Teyssier tadqiqotlarida eksportni qo'llab-quvvatlash dasturlari korxonalarning eksport salohiyati, risklarni boshqarish amaliyoti hamda xalqaro bozorlardagi faoliyat samaradorligini oshirishga xizmat qilishi qayd etilgan [7].

So'nggi yillarda zamonaviy tadqiqotlar eksport marketingi, xalqaro ko'rgazmalar, biznes missiyalar, eksport konsaltingi va bozor axboroti xizmatlari korxonalarning eksport raqobatbardoshligi hamda eksport natijalarini yaxshilashda muhim rol o'ynashini tasdiqlamoqda [8, 9].

Shunday qilib, mavjud ilmiy adabiyotlar eksportchi korxonalarni qo'llab-quvvatlashda marketing tadqiqotlari, bozor axboroti, eksport konsaltingi, brending va institutsional qo'llab-quvvatlash mexanizmlari muhim ahamiyatga ega ekanligini ko'rsatadi. Biroq eksportchi korxonalarni marketing yondashuvlari asosida qo'llab-quvvatlashning mamlakatlar kesimidagi amaliy modellarini qiyosiy tahlil qilish masalasi hali yetarli darajada o'rganilmagan. Mazkur tadqiqot AQSh, Buyuk Britaniya, Janubiy Koreya va Yaponiya tajribalarini o'rganish orqali ushbu ilmiy bo'shliqni to'ldirishga qaratilgan.

TADQIQOT METODOLOGIYASI

Mazkur tadqiqotda eksportchi korxonalarni tashqi bozorlarga olib chiqishni qo'llab-quvvatlash bo'yicha xalqaro tajribalarni o'rganishga qaratilgan kabinet tadqiqoti (*desk research*) metodologiyasidan foydalanildi. Tadqiqot jarayonida Amerika Qo'shma Shtatlari, Buyuk Britaniya, Janubiy Koreya va Yaponiyada eksportni rivojlantirish bilan shug'ullanuvchi davlat hamda yarim davlat tashkilotlarining rasmiy hisobotlari, strategik hujjatlari, normativ-huquqiy manbalari va ilmiy adabiyotlari tahlil qilindi.

Tadqiqotda qiyosiy tahlil usuli orqali turli mamlakatlarda eksportchi korxonalarni qo'llab-quvvatlashda qo'llanilayotgan marketing yondashuvlari, jumladan, bozor tadqiqotlari, eksport konsaltingi, brending, biznes missiyalar, ko'rgazma va yarmarkalarda ishtirok etishni rag'batlantirish instrumentlari solishtirildi. Kontent tahlili yordamida eksportni qo'llab-quvvatlash dasturlarining maqsadlari, mexanizmlari va amaliy natijalari tizimlashtirildi.

Shuningdek, ilg'or xorijiy tajribalarni umumlashtirish va sintez qilish usullaridan foydalanilib, O'zbekiston sharoitida qo'llash mumkin bo'lgan marketing asosidagi eksportni qo'llab-quvvatlash mexanizmlari aniqlanib, tegishli ilmiy-amaliy xulosalar ishlab chiqildi. Tadqiqotda tahlil qilingan mamlakatlar tajribasi asosida eksportchi korxonalarni qo'llab-quvvatlashning institutsional, axborot-maslahat va marketing-kommunikatsiya komponentlarini o'z ichiga oluvchi konseptual tasniflash yondashuvi qo'llanildi. Mazkur yondashuv xalqaro amaliyotda qo'llanilayotgan qo'llab-quvvatlash modellarining o'xshash va farqli jihatlarini tizimli ravishda aniqlash imkonini berdi.

TAHLIL VA NATIJALAR

Davlat tomonidan qo'llab-quvvatlanadigan institutlar, jumladan, mintaqaviy taraqqiyot banklari va xalqaro moliya kompaniyalari tomonidan savdoni rivojlantirishga ajratilayotgan mablag'lar izchil oshirib borilmoqda. Xususan, Xalqaro moliya kompaniyasi tomonidan ajratiladigan mablag'lar 1,5 milliard dollardan 3 milliard dollarga, Amerikaaro taraqqiyot banki mablag'lari 0,5 milliard dollardan 1 milliard dollargacha, Yevropa tiklanish va taraqqiyot banki mablag'lari 1 milliard dollardan 2 milliard dollargacha hamda Osiyo taraqqiyot banki mablag'lari 0,4 milliard dollardan 1 milliard dollargacha oshirilmogda.

Bugungi kunda rivojlangan mamlakatlar eksport salohiyatini oshirish, xalqaro bozorlarda milliy brend mahsulotlari ulushini kengaytirish va mahalliy korxonalarni xalqarolashtirish maqsadida resurslarga oid yordamlar bilan bir qatorda marketing faoliyatini qo'llab-quvvatlashga qaratilgan turli dasturlarni ham amalga oshirmogda. Marketing nuqtai nazaridan jahon amaliyotida shakllangan quyidagi tajribalar mazkur tadqiqot davomida o'rganildi (1-jadval).

1-jadval

Rivojlangan davlatlarda tashqi savdodagi marketingni qo'llab-quvvatlash amaliyoti

T/r	Davlat nomi	Marketing faoliyatini qo'llab-quvvatlash shakli
1	AQSH	Marketing tahlili va hamkorlarni tanlash
2	Buyuk Britaniya	Savdo missiyalarini tashkil etish va marketing xizmatlarini ko'rsatish
3	Fransiya	Savdo ko'rgazmalarida yordam, PR va marketing kommunikatsiyasi
4	Germaniya	Pavilyonlar va marketing tadqiqotlari uchun grantlar
5	Janubiy Koreya	Raqamli eksport marketingini rivojlantirish
6	Kanada	Raqamli marketing va eksport strategiyasini ishlab chiqish uchun grantlar
7	Niderlandiya	Yashil marketing va brending
8	Slovakiya	Marketing tadqiqotlari va xorijiy hamkorlar bilan aloqa o'rnatish
9	Xitoy Xalq Respublikasi	Raqamli savdo va "Bir kamar, bir yo'l" brendini rivojlantirish
10	Yaponiya	"Japan Brand" milliy brendini rivojlantirish, PR va marketing strategiyasi

Jahon mamlakatlari amaliyotida eksportchi korxonalarni qo'llab-quvvatlash orqali eksport hajmini oshirish va uning geografiasini kengaytirish bo'yicha yetarli tajribalar to'plangan. Xorijiy mamlakatlar tajribasini o'rganish va ulardan O'zbekistonda eksportni rag'batlantirish siyosatini takomillashtirishda foydalanish ustuvor yo'nalishlardan biri hisoblanadi.

Amerika Qo'shma Shtatlari tajribasi.

AQSHda bir nechta federal, shtat va mahalliy hukumat idoralari eksportchilarga moliyaviy ehtiyojlarini qondirishda yordam beruvchi dasturlarni taklif etadi. Ularning ayrimlari tasdiqlangan kredit tashkilotining

ishtirokini talab qiluvchi kafolat dasturlari bo'lsa, boshqalari eksportchining o'ziga yoki xorijiy hukumatga to'g'ridan-to'g'ri kreditlar va grantlar taqdim etishga yo'naltirilgan.

AQSH Eksport-import banki — Ex-Im Bank AQSH hukumatining mustaqil agentligi bo'lib, AQSH tovarlari va xizmatlari eksportini rag'batlantirishga xizmat qiladi. Federal hukumatning eksport kredit agentligi sifatida Ex-Im Bank quyidagi moliyaviy vositalarni taqdim etadi:

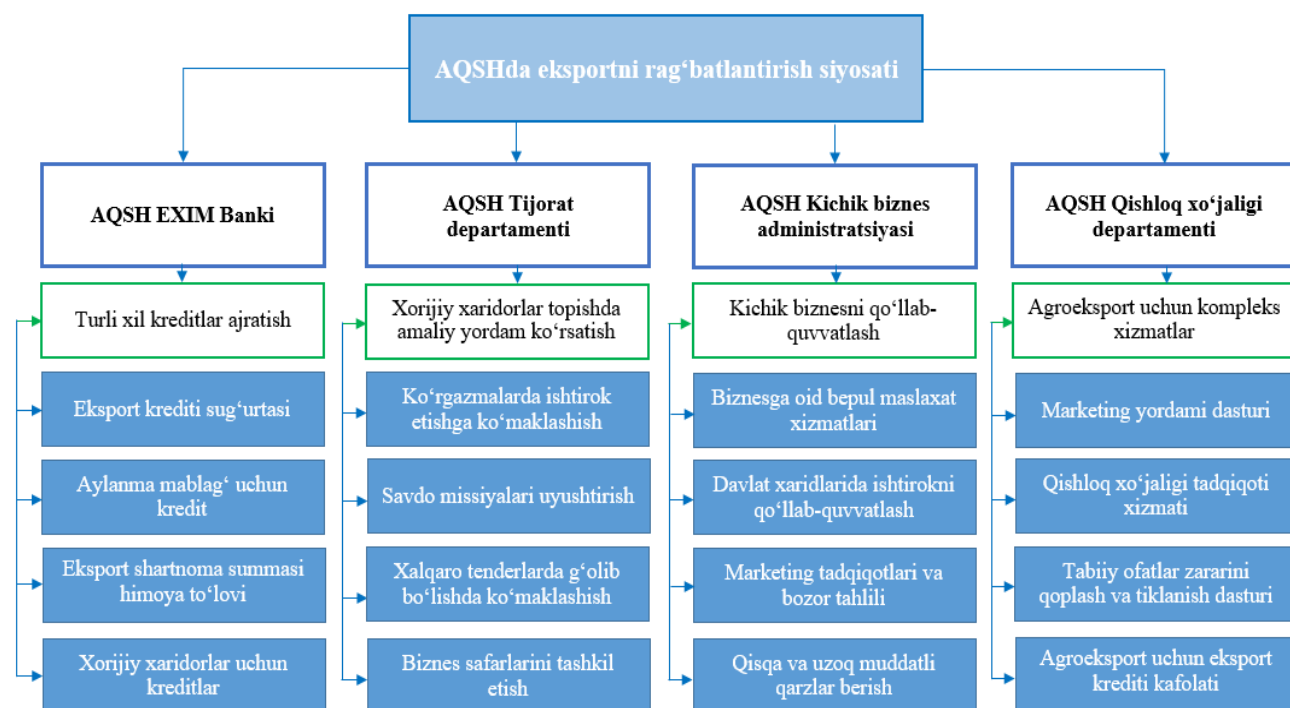
- eksport kredit sug'urtasi;
- kredit beruvchilar uchun kredit kafolatlari;
- eksportchilarga bozor sharoitlariga mos to'g'ridan-to'g'ri kreditlar;
- xorijiy xaridorlarga kreditlar [10].

Ex-Im Bankning sug'urta va kredit kafolatlari eksportchilar hamda moliyaviy institutlarni AQSH eksportini qo'llab-quvvatlashga rag'batlantiradigan tarzda shakllantirilgan. Ushbu vositalar xalqaro savdodagi tijorat xatarlarini, jumladan, xaridorning to'lovga qodir emasligi yoki to'lov majburiyatlarini bajarmasligi, shuningdek, siyosiy xatarlarni, xususan, urush yoki valyuta ayirboshlash imkoniyatining cheklanishi kabi holatlarni kamaytirishga xizmat qiladi. Bunday xatarlar sababli AQSH eksportchilari o'z mahsulotlari va xizmatlari uchun xorijiy xaridorlardan to'lov ololmasligi mumkin. Ex-Im Bank tomonidan taqdim etiladigan kreditlar, kafolatlar va sug'urtalar bozor shartlariga muvofiq bo'lib, tijorat hamda siyosiy xatarlarning muhim qismi bank zimmasiga olinadi. Natijada AQSH eksportchilari taklif etayotgan mahsulot va xizmatlar xorijiy raqobatchilarnikiga nisbatan raqobatbardosh bo'lishiga imkon yaratiladi.

Shuningdek, AQSHda eksportchilarning qarz olish imkoniyatlarini kengaytirishga qaratilgan qulay avans stavkalarini taqdim etish mexanizmlari ham mavjud. Ular quyidagilarga taalluqli bo'ladi:

1. Inventar uchun 75 foizgacha avans stavkasi taqdim etiladi. Bunda ishlab chiqarish, muhandislik, dizayn, ish jarayoni va boshqa xizmatlar inobatga olinadi.

Xorijiy debitorlik qarzlar uchun 90 foizgacha avans stavkasi ajratiladi. Kafolatlangan aylanma mablag' uchun ajratiladigan kreditlar eksport buyurtmasi bilan bog'langan debitor qarzlar va zaxiralar, jumladan, yakuniga yetkazilmagan ishlab chiqarish mahsulotlari bilan ta'minlanadi. Shuningdek, kredit doirasida akkreditiv chiqarilgan taqdirda, Ex-Im Bank akkreditiv qiymatining 25 foizi miqdorida garov talab qilish huquqiga ega bo'ladi (1-rasm).

Izoh: Ko'k rang bilan chegaralangan dasturlar yashil chegara bilan ajratilgan asosiy faoliyat turlarini tashkil etadi.

1-rasm. AQSHda eksportchi korxonalarga marketing tadqiqotlari va boshqa yo'nalishlar bo'yicha taqdim etiladigan qo'llab-quvvatlash sohalari¹

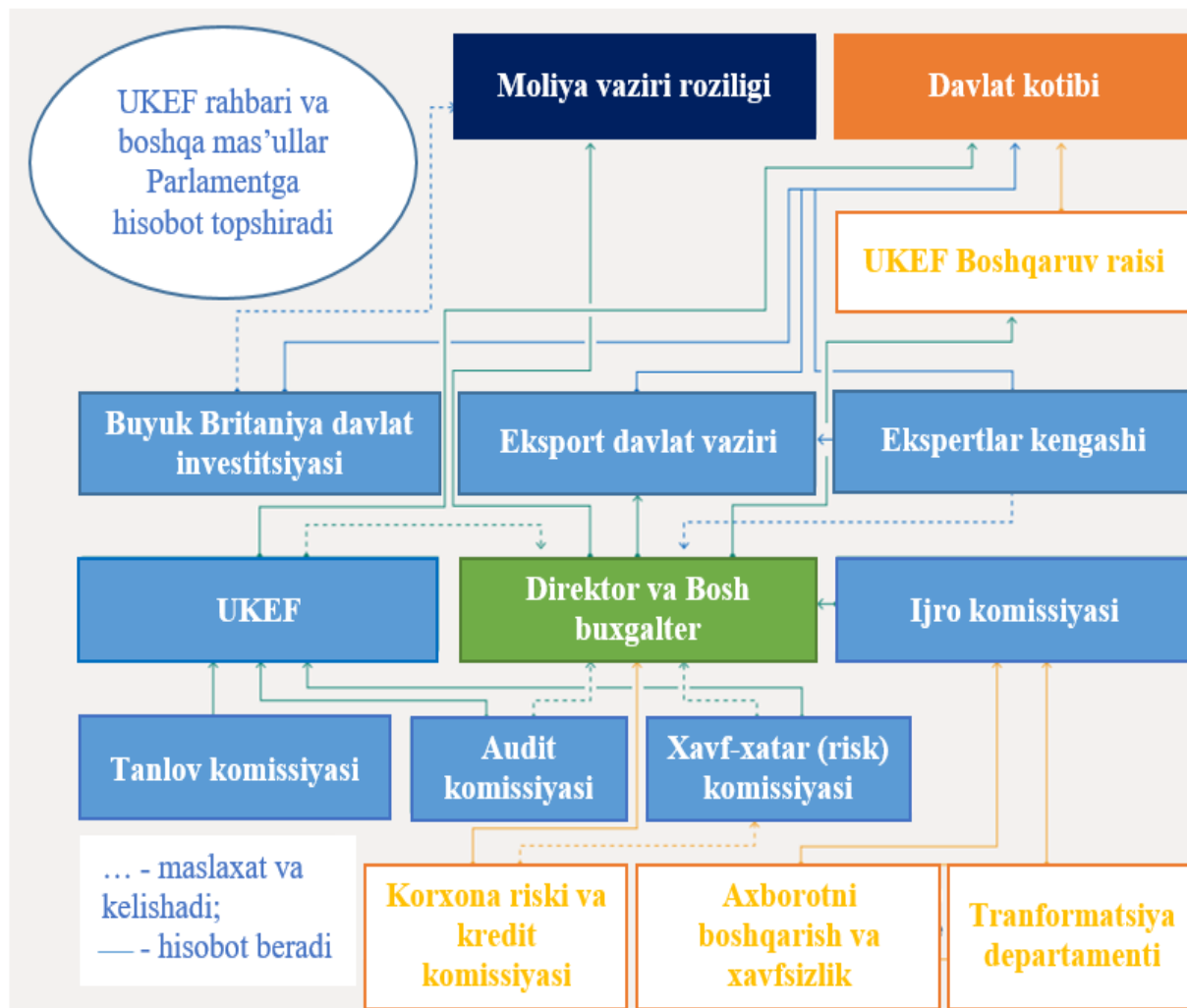
1 Muallif ishlanmasi.

Buyuk Britaniya tajribasi.

Buyuk Britaniya Eksportni qo'llab-quvvatlash tashkiloti, keyingi o'rinlarda — UKEF, 1919-yilda tashkil etilgan bo'lib, dunyodagi eng qadimgi va samarali eksport kredit agentliklaridan biri hisoblanadi. U eksport faoliyati bilan shug'ullanuvchi kichik va o'rta tadbirkorlik subyektlari hamda yirik kompaniyalarni qo'llab-quvvatlovchi davlat organidir.

Mazkur tashkilot Buyuk Britaniya bo'ylab iqtisodiy o'sishni ta'minlash va ish o'rinlarini qo'llab-quvvatlashga xizmat qilish bilan birga, mamlakatning yashil sanoatdagi yetakchiligini mustahkamlash hamda tez rivojlanayotgan bozorlar bilan tijoriy hamkorlikni kengaytirishga ham muhim hissa qo'shadi (2-rasm).

2-rasm. Buyuk Britaniya Eksportni qo'llab-quvvatlash tashkiloti — UKEF boshqaruv tizimi²

UKEF tomonidan 2019–2023-yillarda eksportchi korxonalarni qo'llab-quvvatlash doirasidagi yo'nalishlarga 37,3 milliard funt sterling mablag' ajratilgan. So'nggi besh yil davomida UKEF Buyuk Britaniya eksportini qo'llab-quvvatlashda izchil ravishda yuqori darajadagi yordam ko'rsatib kelgan bo'lib, 2023-yilda ushbu maqsadlar uchun 6,5 milliard funt sterling mablag' yo'naltirilgan.

2019–2023-yillarda UKEF tomonidan 2 227 ta korxonaga ko'mak berilgan. To'g'ridan-to'g'ri ajratilgan mablag'larning katta qismi, ya'ni 84 foizi kichik va o'rta korxonalarga yo'naltirilgan [11]. Shuningdek, UKEF 2029-yilgacha har yili qo'llab-quvvatlanadigan kichik va o'rta biznes subyektlari sonini 1 000 tagacha oshirishni maqsad qilgan. Bu esa Buyuk Britaniyada eksportni davlat tomonidan qo'llab-quvvatlash tashqi savdo siyosatining ustuvor yo'nalishlaridan biri ekanligini ko'rsatadi.

² Buyuk Britaniya tajribasini o'rganish davomida www.great.gov.uk ma'lumotlari asosida muallif tomonidan ishlab chiqilgan

UKEF butun dunyo bo'ylab strategik bozorlarda 20 nafar xalqaro mutaxassisini joylashtirgan bo'lib, ular Buyuk Britaniya yetkazib beruvchilari uchun yangi shartnomalar tuzishga ko'maklashmoqda. Shu bilan birga, Buyuk Britaniyaning turli mintaqalarida faoliyat yuritayotgan 27 nafar eksport menejeri eksport qiluvchi kompaniyalarni bevosita qo'llab-quvvatlash va rag'batlantirish bilan shug'ullanmoqda. Bu esa butun qirolik bo'ylab, jumladan, Shimoliy Irlandiya, Shotlandiya va Uelsdagi kompaniyalarni ham qo'llab-quvvatlash imkonini bermoqda.

Buyuk Britaniyada moliyaviy institutlar orqali qo'llab-quvvatlash bilan bir qatorda, Biznes va savdo departamenti tomonidan tashqi savdo faoliyatini olib boruvchi tadbirkorlik subyektlariga bir qator yo'nalishlar bo'yicha amaliy yordam ko'rsatiladi. Mazkur departamentning umumiy faoliyati 3-rasmda batafsil keltirilgan.

Izoh: * eksportchi korxonaning ro'yxatdan o'tish va identifikatsiya raqami.

3-rasm. Buyuk Britaniya hukumatining Biznes va savdo departamenti tomonidan eksport faoliyatini qo'llab-quvvatlash yo'nalishlari

Janubiy Koreya tajribasi. Janubiy Koreyada savdo va eksportni qo'llab-quvvatlash tizimlari kichik va o'rta korxonalar uchun eksportni qo'llab-quvvatlash markazlarini tashkil etish hamda ularning faoliyatini yuritish qoidalariga muvofiq shakllantirilgan. Poytaxt va viloyat hududlarida ofislar ochish orqali kichik va o'rta eksportchilar uchun moliyaviy xizmatlar, savdo kanallari, ta'lim hamda xorijiy bozor marketingi bo'yicha turli qo'llab-quvvatlash tizimlari joriy etilgan [12].

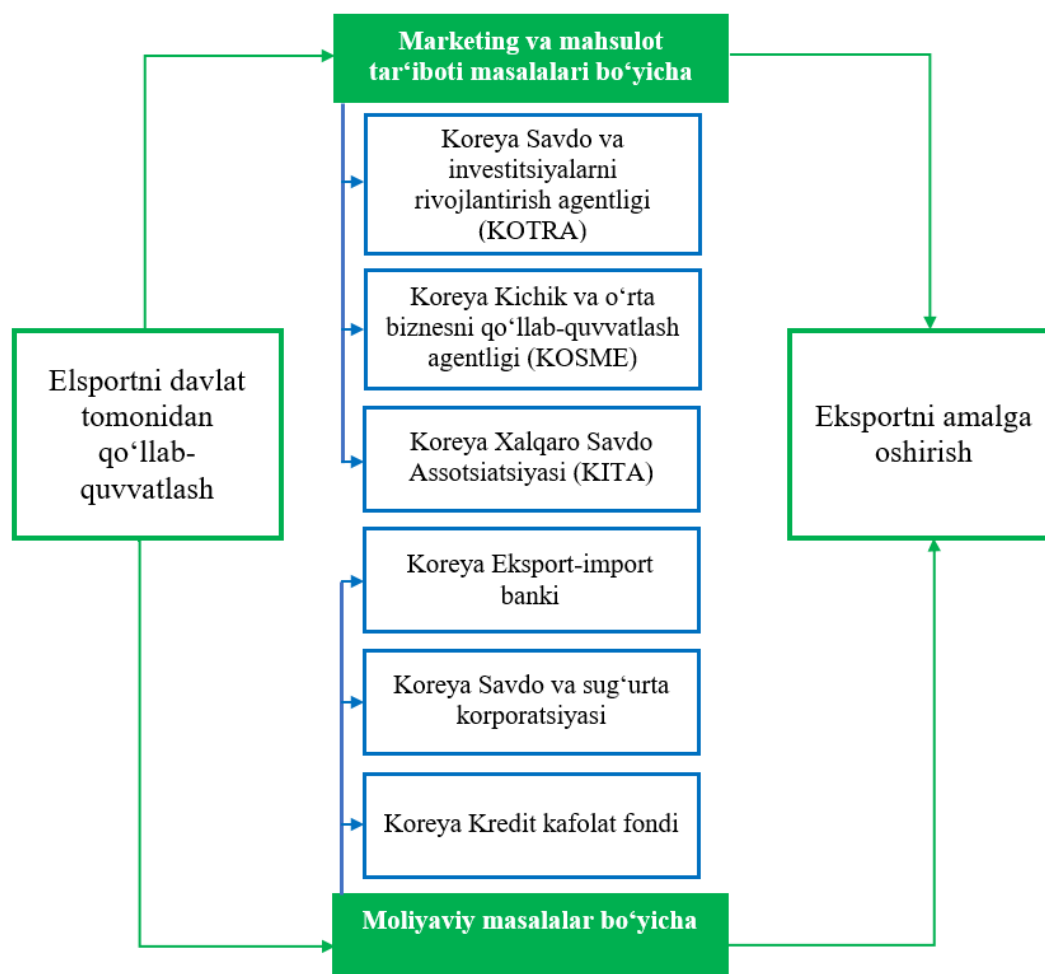
Eksportni qo'llab-quvvatlash tizimlari orasida asosiy milliy davlat organi sifatida Kichik va o'rta biznes hamda startaplar vazirligi (Ministry of SMEs and Startups) faoliyat yuritadi. Mazkur vazirlik quyidagi yo'nalishlarda loyihalarni amalga oshirish orqali mahalliy kompaniyalarni eksport faoliyatida qo'llab-quvvatlaydi:

- kichik va o'rta korxonalar uchun savdo missiyalarini tashkil etish;
- xorijiy xususiy tarmoqlardan foydalanish loyihalarini amalga oshirish;
- kichik va o'rta eksportchilar uchun global brendlarni rivojlantirish;
- eksport inkubatorlarini tashkil etish va onlayn eksportni qo'llab-quvvatlash;
- strategik global tovarlar eksporti uchun konsorsiumlarni qo'llab-quvvatlash.

Koreya Respublikasida sanoat, savdo va resurslar sohasi hamda eksportni qo'llab-quvvatlash tizimlarini boshqaruvchi yana bir markaziy ma'muriy organ Savdo, sanoat va energetika vazirligi hisoblanadi. 1948-yilda tashkil etilgan mazkur vazirlik milliy siyosat nuqtai nazaridan quyidagi yo'nalishlarda mas'uliyatni o'z zimmasiga olgan:

- savdo va investitsiya siyosatini yuritish;
- sanoat texnologiyalarini rivojlantirish;
- milliy rivojlanishda muvozanatni ta'minlash.

Vazirlik ushbu yo'nalishlarda turli biznes tuzilmalari va ixtisoslashtirilgan agentliklar orqali amaliy yordam ko'rsatadi. Asosiy eksportni qo'llab-quvvatlash loyihalari savdo va investitsiyalarni rag'batlantirish, eksport sug'urtasi fondlarini tashkil etish, savdo infratuzilmasini rivojlantirish, xorijiy investitsiyalarni jalb qilish, sanoat texnologiyalari bo'yicha xalqaro hamkorlikni kengaytirish hamda tegishli agentliklarni qo'llab-quvvatlashga qaratilgan (4-rasm).

4-rasm. Janubiy Koreya misolida korxonalarni qo'llab-quvvatlash faoliyatini olib boruvchi tashkilotlar tahlili

Koreya savdo va investitsiyalarni rivojlantirish agentligi — KOTRA Janubiy Koreyada savdoni qo'llab-quvvatlash borasida faoliyat yuritadigan muhim tashkilotlardan biri hisoblanadi. KOTRA Koreya Respublikasining savdo va xorijiy investitsiyalarni rag'batlantiruvchi davlat agentligi bo'lib, dunyoning 85 ta davlatida joylashgan 131 ta ofisi orqali xorijiy xaridorlar, investorlar va koreyalik tadbirkorlarning ehtiyojlariga moslashtirilgan global biznes platformasi sifatida faoliyat yuritadi. Agentlik bozor dinamikasi va global savdo muhiti bo'yicha chuqur tahliliy ma'lumotlarga ega holda kompaniyalarga faoliyat doirasini kengaytirish hamda yangi imkoniyatlarni aniqlashda moslashtirilgan qo'llab-quvvatlash xizmatlarini taklif etadi. Shuningdek, tobora murakkablashib borayotgan biznes muhitida samarali faoliyat yuritish uchun zarur bo'lgan tahliliy ma'lumotlar va maslahatlarni taqdim etadi.

Koreya kichik va o'rta biznesni qo'llab-quvvatlash agentligi — KOSME eksport inkubatorlarini yaratish, xalqaro ko'rgazmalarda ishtirok etish, savdo missiyalarini tashkil etish, eksport bo'yicha maslahat xizmatlari ko'rsatish, marketing tadqiqotlarini olib borish hamda xorijda filiallar ochish kabi yo'nalishlarda amaliy yordam ko'rsatadi.

Koreya xalqaro savdo assotsiatsiyasi — KITA ham mamlakatdagi xalqaro savdoni qo'llab-quvvatlovchi muhim tashkilotlardan biri hisoblanadi. U 1946-yilda tashkil etilgan bo'lib, notijorat tashkilot sifatida Koreyada 14 ta mahalliy va xorijda 11 ta filialga ega. KITAning eksportni qo'llab-quvvatlashdagi asosiy faoliyat yo'nalishlari quyidagilardan iborat:

- eksport mahsulotlarini xorijda ilgari surish va savdo bo'yicha konsalting xizmatlarini ko'rsatish;
- siyosiy tashabbuslar va takliflar ishlab chiqish;
- xalqaro savdo hamkorligiga ko'maklashish;
- savdo sohasidagi axborotlarni taqdim etish;
- savdo mutaxassislarini tayyorlash.

Janubiy Koreyadagi "Eksport voucher" dasturi kichik va o'rta korxonalarining xalqaro bozorlarga chiqishini qo'llab-quvvatlashga qaratilgan hamda hukumat tomonidan rag'batlantiriladigan muhim tashabbuslardan biridir. Dastur doirasida eksport bilan bog'liq turli xizmatlardan, xususan, marketing va targ'ibot, xalqaro standartlarni joriy etish va muvofiqlikni baholash, logistika, eksport strategiyasini ishlab chiqish, xalqaro bozorlarda samarali faoliyat yuritish, raqamli marketingni qo'llab-quvvatlash, korxona veb-saytlarini ishlab chiqish va elektron tijorat platformalariga integratsiya qilish kabi yo'nalishlardan foydalanish imkoniyati yaratiladi hamda moliyaviy yordam ko'rsatiladi.

2025-yilda ushbu dastur uchun 61,1 milliard von, ya'ni taxminan 42,1 million AQSH dollari ajratilgan bo'lib, bu orqali 1 300 ga yaqin kompaniyani qo'llab-quvvatlash mo'ljallangan. Marketing yo'nalishida ajratilgan mablag' o'tgan yilga nisbatan 9 foizga oshgan [13]. "Eksport voucher" dasturi mahalliy korxonalarning eksport faoliyati darajasiga qarab quyidagi toifalarga ajratiladi:

1. Eksport tajribasiga ega bo'lmagan mahalliy korxonalar.
2. Eksport tajribasi cheklangan boshlang'ich eksportchilar.
3. Eksport faoliyati o'sib borayotgan istiqbolli eksportchilar.
4. Eksportda barqaror o'sishga ega rivojlanayotgan eksportchilar.
5. Eksport sohasida muhim yutuqlarga erishgan raqobatbardosh eksportchilar.

Kompaniya toifasiga qarab, davlat tomonidan 30 million vondan 100 million vongacha moliyaviy yordam ko'rsatiladi. Agar kompaniyaning so'nggi 3 yildagi eksport hajmi 1 million AQSH dollaridan oshgan va o'rtacha yillik eksport o'sishi 20 foizdan yuqori bo'lgan bo'lsa, bunday holatda 200 million vongacha yordam olish imkoniyati yaratiladi.

Shuningdek, eksportni davlat tomonidan qo'llab-quvvatlash borasida Germaniya tajribasi A. A. Ilyosovning "German Experience of State Support of Export of Industrial Products" nomli maqolasida o'rganilgan. Muallifning ta'kidlashicha, Germaniyada eksportni qo'llab-quvvatlash tizimining asosiy xususiyatlari yuqori barqarorlik va samaradorlik, federal hamda mintaqaviy darajada rivojlangan institutsional tuzilma, shuningdek, zamonaviy qo'llab-quvvatlash vositalarining mavjudligi bilan belgilanadi [14].

Xitoy Xalq Respublikasida eksportni rag'batlantirish tizimi S. N. Inogamov tomonidan "Xitoy Xalq Respublikasining eksportni rag'batlantirish tajribasini O'zbekiston Respublikasida qo'llash imkoniyatlari" mavzusida 08.00.09 — "Jahon iqtisodiyoti" ixtisosligi bo'yicha iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori ilmiy darajasi uchun yozilgan dissertatsiyada yoritilgan [15].

XULOSA VA TAKLIFLAR

Xalqaro tajribalarni o'rganish shuni ko'rsatadiki, eksportchi korxonalarni tashqi bozorlarga olib chiqishda moliyaviy qo'llab-quvvatlash bilan bir qatorda marketing tadqiqotlari, bozor axboroti, eksport konsaltingi, brending, savdo missiyalari, xalqaro ko'rgazmalarda ishtirok etish va raqamli marketing instrumentlari muhim ahamiyat kasb etadi. AQSH, Buyuk Britaniya, Janubiy Koreya, Yaponiya, Germaniya va Xitoy Xalq

Respublikasi tajribasi eksportni rivojlantirishda davlat institutlari, eksport kredit agentliklari, biznes va savdo departamentlari hamda ixtisoslashtirilgan agentliklar faoliyati samarali natija berishini ko'rsatadi. Jumladan, AQSH tajribasida Ex-Im Bank tomonidan eksport kredit sug'urtasi, kredit kafolatlari, to'g'ridan-to'g'ri kreditlar va xorijiy xaridorlarni moliyalashtirish mexanizmlari qo'llanilsa, Buyuk Britaniya tajribasida UKEF hamda Biznes va savdo departamenti orqali eksportchi korxonalar moliyaviy, maslahat, logistika, bozor tahlili va savdo missiyalari yo'nalishlarida qo'llab-quvvatlanadi. Janubiy Koreya tajribasida esa KOTRA, KOSME, KITA va "Eksport voucher" dasturi orqali kichik va o'rta biznes subyektlarining xalqaro bozorlarga chiqishi, raqamli marketingdan foydalanishi, brend yaratishi va xorijiy hamkorlar bilan aloqa o'rnatishi rag'batlantiriladi. Tadqiqot natijalari O'zbekistonda eksportchi korxonalarni, ayniqsa, meva-sabzavot mahsulotlari ishlab chiqaruvchi va qayta ishlovchi korxonalarni tashqi bozorlarga olib chiqishda xalqaro tajribaga asoslangan kompleks qo'llab-quvvatlash tizimini takomillashtirish zarurligini ko'rsatadi. Shu nuqtai nazardan, O'zbekistonda eksportchi korxonalar uchun marketing tadqiqotlari, xorijiy bozor tahlili, xaridor va hamkorlarni izlash, eksport strategiyasini ishlab chiqish hamda brending xizmatlarini qamrab oluvchi yagona eksport marketing platformasini shakllantirish maqsadga muvofiqdir. Shuningdek, Janubiy Koreyaning "Eksport voucher" dasturi tajribasi asosida kichik va o'rta eksportchi korxonalar uchun maxsus "Eksport marketing voucher" dasturini joriy etish, ushbu dastur orqali xalqaro ko'rgazmalarda ishtirok etish, elektron tijorat platformalariga chiqish, veb-sayt yaratish, raqamli reklama, sertifikatlash va eksport konsaltingi xarajatlarini qisman qoplash tizimini yo'lga qo'yish lozim. Buyuk Britaniyaning "Eksport akademiyasi" tajribasi asosida mahalliy eksportchi korxonalar uchun amaliy o'quv kurslari, treninglar va maslahat xizmatlarini tashkil etish ham muhim ahamiyatga ega. Bunda korxonalarga xorijiy bozorlarni tanlash, eksport shartnomalarini tuzish, logistika, bojxona tartib-taomillari, xalqaro to'lovlar va risklarni boshqarish bo'yicha zarur bilim va ko'nikmalar berilishi lozim. AQSH Ex-Im Bank tajribasidan kelib chiqib, eksportchi korxonalar uchun eksport kredit sug'urtasi, aylanma mablag'larni moliyalashtirish, xorijiy xaridorlar bilan hisob-kitob risklarini kamaytirish va eksport shartnomalarini kafolatlash mexanizmlarini kengaytirish zarur. Meva-sabzavot mahsulotlari eksportini rivojlantirishda "Made in Uzbekistan" va hududiy brendlarni xalqaro bozorlarda faol targ'ib qilish, mahsulotlarni qadoqlash, markirovkalash, ekologik sertifikatlash va sifat standartlariga moslashtirish bo'yicha marketing-kommunikatsiya dasturlarini kuchaytirish lozim. Bundan tashqari, eksportchi korxonalar uchun xalqaro ko'rgazmalar, savdo missiyalari va B2B uchrashuvlarda ishtirok etish xarajatlarini qisman qoplash tizimini kengaytirish mahalliy korxonalarning xorijiy xaridorlar bilan bevosita aloqa o'rnatishi va yangi eksport shartnomalarini tuzish imkoniyatini oshiradi. Umuman olganda, xalqaro tajribada qo'llanilayotgan eksportni moliyaviy, institutsional va marketing jihatdan qo'llab-quvvatlash modellarini O'zbekiston sharoitiga moslashtirish milliy eksport salohiyatini oshirish, kichik va o'rta biznes subyektlarining tashqi bozorlardagi ishtirokini kengaytirish, korxonalar raqobatbardoshligini kuchaytirish hamda eksport geografiyasini diversifikatsiya qilishda muhim ilmiy-amaliy ahamiyatga ega.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI

1. Cadogan, J. W., Cui, C. C., & Li, E. K. Y. (2003). Export market-oriented behavior and export performance. *International Marketing Review*, 20(5), 493–513.
2. Francis, J., & Collins-Dodd, C. (2004). Impact of export promotion programs on firm competencies, strategies and performance. *International Marketing Review*, 21(4/5), 474–495.
3. Lederman, D., Olarreaga, M., & Payton, L. (2010). Export promotion agencies: Do they work? *Journal of Development Economics*, 91(2), 257–265. <https://doi.org/10.1016/j.jdeveco.2009.09.003>
4. Freixanet, J. (2012). Export promotion programs: Their impact on companies' internationalization performance and competitiveness. *International Business Review*, 21(6), 1065–1086. <https://doi.org/10.1016/j.ibusrev.2011.12.003>
5. Freixanet, J. (2022). Export promotion programs: A system-based systematic review and agenda for future research. *Journal of World Business*, 57(4), 101344. <https://doi.org/10.1016/j.jwb.2022.101344>
6. Freixanet, J., & Churakova, I. (2018). The impact of export promotion programs on firms' export competencies and performance in a transition economy: The case of Russian manufacturers. *Journal of East-West Business*, 24(4), 287–318.
7. Catanzaro, A., & Teyssier, C. (2021). Export promotion programs, export capabilities, and risk management practices of internationalized SMEs. *Small Business Economics*, 57(3), 1479–1503.
8. Makioka, R. (2020). The effectiveness of export promotion measures: A survey. VoxEU CEPR Policy Portal.
9. Traiyarach, S., & Banjongprasert, J. (2022). The impact of export promotion programs on export competitiveness and export performance of craft products. *Journal of Marine Science and Engineering*, 10(7), 892. <https://doi.org/10.3390/jmse10070892>
10. Barry, D. (Ed.). (2015). A basic guide to exporting (11th ed.). U.S. Department of Commerce. ISBN 978-0-

16-092095-0.

11. Export Credits Guarantee Department (UK Export Finance). (2023). Annual Report and Accounts 2022–23. June 28, 2023.
12. Kim, B.-G. (2020). An empirical analysis of trade support system and export performance in Korean SMEs. *Journal of Economics, Marketing, and Management*, 8(1), 36–49.
13. Kim, N. Y. (2025). Gov't to provide 61.1 bln won worth of export vouchers to SMEs this year. Yonhap News Agency. March 13, 2025. <https://en.yna.co.kr>
14. Ilyosov, A. A. (2022). German experience of state support of export of industrial products. *International Journal of Theoretical and Practical Research*, 2(9), 46–56.
15. Inogamov, S. N. (2021). *Xitoy Xalq Respublikasining eksportni rag'batlantirish tajribasini O'zbekiston Respublikasida qo'llash imkoniyatlari* [Iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD) dissertatsiyasi, 08.00.09 — Jahon iqtisodiyoti]. Toshkent. 118 bet.

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Ingliz tili muharriri: Feruz Hakimov

Musahhih: Zokir ALIBEKOV

Sahifalovchi va dizayner: Oloviddin Sobir o'g'li

2026. № 3

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelamasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

Mazkur jurnalda maqolalar chop etish uchun quyidagi havolalarga maqola, reklama, hikoya va boshqa ijodiy materiallar yuborishingiz mumkin.
Materiallar va reklamalar pullik asosda chop etiladi.

El.Pochta: sq143235@gmail.com

Bot: @iqtisodiyot_77

Tel.: 93 718 40 07

Jurnalga istalgan payt quyidagi rekvizitlar orqali obuna bo'lishingiz mumkin. Obuna bo'lgach, @iqtisodiyot_77 telegram sahifamizga to'lov haqidagi ma'lumotni skrinshot yoki foto shaklida jo'natishingizni so'raymiz. Shu asosda har oygi jurnal yangi sonini manzilingizga jo'natamiz.

"Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali 03.11.2022-yildan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan №566955 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.

Litsenziya raqami: №046523. PNFL: 30407832680027

Manzilimiz: Toshkent shahar, Mirzo Ulug'bek tumani
Kumushkon ko'chasi, 26-uy.

Jurnal sayti: <https://yashil-iqtisodiyot-taraqqiyot.uz>